JUN 2 1973
LIBRARY

MEDDELELSER FRA RIGSBIBLIOTEKAREN

WITHDRAWN

23. årgang nr. 3. 1972

Indhold:

Morten Ruge, Lydbåndarkivet.....s. 1
Ida Haugsted, Vandreudstillinger?.....s. 7
Rigsbibliotekarembedet.....s. 9
Det kongelige Bibliotek.....s. 11
Udstillinger.....s. 11
Vandreudstillinger.....s. 13
Danske afdeling.....s. 14
Håndskriftafdelingen.....s. 15
Judaistisk afdeling.....s. 17
Kort- og billedafdelingen.....s. 18
Musikafdelingen.....s. 20
Orientalsk afdeling.....s. 21
Udenlandske afdeling.....s. 22
Rejser, kurser, personalia.....s. 23
Universitetsbibliotekets 1. afdeling.....s. 28
Universitetsbibliotekets 2. afdeling.....s. 31
I.D.É.....s. 34
Publikationer.....s. 35

Meddelelser fra Rigsbibliotekaren
Udgivet af Rigsbibliotekarembedet
Redaktion: Kontakt- og oplysningsafdelingen ved Ida Haugsted

Ekspedition: Det kongelige Bibliotek, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11 lokal 363, 364

Oplag: 2.200. Udkommer med 4 nr. årligt. Gratis
Tryk: Det kongelige Bibliotek. Eftertryk tilladt

Redaktionen afsluttet 1. september 1972

Forsidebilledet: Gengiver udsnit af kobberstukket kort fra ca. 1650 over Grønland. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen, se s. 20 og bagsiden.

Lydbåndarkivet

Antallet af lydbånd i Håndskriftafdelingens lydbåndarkiv nærmer sig rask de 1000. Heraf er en betydelig del optaget på Det kongelige Biblioteks foranledning og med bibliotekets eget tekniske udstyr.

Da den nemmest håndterlige af de daværende lydmaskiner, båndoptageren, for ti-femten år siden i pris og udstyr blev let tilgængelig for folk i almindelighed, begyndte lydbånd at dukke op i de samlinger Håndskriftafdelingen erhvervede ved køb eller som gave. I stedet for at nedskrive erindringer eller notere omstændighederne ved en eller anden hændelse, fandt mange det bekvemmere at indtale sine betragtninger, eller lydoptage selve hændelsen.

På samme tid begyndte biblioteket regelmæssigt at modtage lydbåndoptagelser af interviews og samtaler med forskellige danske forfattere, som den nu afdøde boghandler Johannes Oehlenschlæger havde optaget.

Biblioteket fandt det derfor rimeligt at anskaffe det nødvendige grundudstyr, for at man i det mindste kunne kontrollere det indgåede materiale. Samtidig ytrede ledelsen stor interesse for, at biblioteket selv forsøgte sig med optagelser inden for begrænsede emnekredse, først og fremmest danske digteres oplæsninger og fortolkninger af egne værker, i anden række disse forfatteres mere ubundne rapporter om liv og levned, og endelig erindringsstof fra de personer, som man havde opfordret til at aflevere sådant materiale skriftligt til Håndskriftafdelingen, men som af forskellige grunde hellere ville tale end skrive.

I de forløbne år er der skabt en samling, en praksis og et teknisk redskab. Hvad det tekniske angår, har man måttet tage hensyn til, at den differentierende standard for lydbåndarbejde medfører, at man får lydbånd ind, som er optaget med én af indtil fire forskellige hastigheder, og med anvendelse af én af indtil tre forskellige sporkombinationer, samt iøvrigt på meget vekslende båndmateriale.

For det egentlige arkivmateriale har Det kongelige Bibliotek valgt en bestemt og fast standard; der anvendes kun bånd af en bestemt tykkelse og styrke. Alt materiale som indgår på skrøbeligere bånd, kopieres altså til det stærkere, som er normalbånd i strækstabiliseret polyester og med det aktive lag grundigt sammensmeltet med basismaterialet. De ulykker, som har ramt andre lydbåndarkiver, har ofte været betinget af, at båndene ved fasthængen i apparaturet har strakt sig og er blevet uhjælpeligt ødelagt derved i stedet for at knække med et rent brud, eller at det aktive lag er skrællet af basislaget ved fugt eller varme.

Man har hidtil til de optagelser, hvor en nøjagtig reproduktion af den optagne stemme var det essentielle, anvendt helspor-optagelser og hastigheden 19 cm/sek. Da teknikken nu er en del forbedret, vil man for fremtiden gå over til at optage ved hastigheden 9,5 cm/sek., hvilket betyder en betydelig besparelse på båndmaterialet. Ved musikoptagelser kan musikalske personer høre forskellen mellem de to optagelses-hastigheder; ved stemmeoptagelser kan ingen forskel høres. Ved tekstoptagelser, hvor det, som bliver fortalt, er væsentligere end ønsket om at fastholde den talendes stemme helt præcist, har man hidtil benyttet standardbånd, men optaget på to spor, og med hastigheden 9,5 cm/sek. Man vil nu gå over til at foretage disse optagelser på kassettebånd, omend den tykkeste type. Optagelseshastigheden er da 4,75 cm/sek., og de tykkeste kassettebånd er en del tyndere end det tidligere anvendte standardbånd. Besparelsen er imidlertid betydelig, og den nu opnåede teknik gør formodentlig ændringen forsvarlig.

De kvalificerede optagelser hviler især på et apparat, som for nogle år siden tilgik biblioteket som gave fra Tuborg-fondet. Det er båndoptageren NAGRA, som nogle måske vil kende fra fjernsynets anvendelse i marken. Den store fordel ved dette teknisk fremragende apparat er, at det leverer optagelser af studiekvalitet, men kan anvendes transportabelt, endog med batterier som driftkilde, 12 stk. Da der ofte forekommer optagelser uden for huset er det en fordel, at hele udstyret kan samles i Nagraen med bæretaske, en sidetaske med det øvrige udstyr, samt mikrofonstativ i en særlig bæretaske. Een mand kan således drage ud på optagelse alene.

Der er indrettet et lille lydstudie i biblioteket, men adskillige foretrækker, at optagelserne finder sted i deres hjem, eller

Forfatteren Otto Gelsted. Foto i Kort- og billedafdelingen.

for den sags skyld et helt tredje sted. Adskillige lydmæssigt meget vellykkede optagelser har fundet sted for eksempel ved Sjælsø, i bibliotekshaven, i "Pepino", samt naturligvis i diverse villahaver og lejligheder.

Optagelserne af danske forfatteres oplæsninger af egne værker må regnes for den centrale indsats. Danmarks Radio arkiverer ikke alle sine mange udsendelser af sådant stof; det er ikke sikkert at disse udsendelser nogensinde bliver tilgængelige, og de er af spredt og tilfældig karakter. Bibliotekets optagelser foretages ud fra visse helhedssynspunkter. Optagelserne skal give en rimelig dækning af forfatterskabet. Det er ikke meningen at skrabe smagsprøver eller eksempler sammen; der skal skabes dækning for en substantiel del af hver fase og genre af forfatterskabet. Endvidere skal de forskelle, som tid og ændret kunstnerisk holdning medfører i forfatterens opfattelse af sit eget værk, fastholdes, idet man ikke nøjes med en enkelt optagelse af en oplæsning, men gentager optagelsen af samme værk af og til.

Med de midler der nu står til rådighed, kan man ikke opnå at få inddækket hele den nutidige danske litteratur. Man har i første omgang valgt nogle få ud fra hver forfattergeneration og forsøger så at udvide kredsen. Principielt ville man gerne være på pletten, når en debutant slog igennem, ville gerne derpå følge ham, både med de nye værker, og i repetition af de gamle. I praksis er optagelsesmængden faldet mindre systematisk ud end man gerne ville det.

En del tid er brugt på optagelse af visse ældre forfatterskaber. Af Otto Gelsted nåede man til eksempel at optage knap 80 af hans mere end 400 digte, deraf henved 30 mere end een gang. Da digtene er optaget i forfatterens 75.-80. leveår, er det forståeligt, at optagelsesrækken strakte sig over knap fem år, og at man ofte kun nåede få resultater under en optagelse. I disse optagelser er der ofte indskudte kommentarer og bemærkninger. Albert Dam nåede før sin død at indtale et par noveller og en række kapitler af "Jomfruen og Soldaten"; en meget markant og karakteristisk oplæsning, gennemført over tre dage fra morgen til aften, med lup for øjet, idet Albert Dam på det tidspunkt var omtrent blind.

Der foreligger en række optagelser med Hans Hartvig Seedorf, optagelser af stor udtryksstyrke. Det er meget karakteristisk for disse som for andre forfatteres oplæsninger, at de tilføjer selv

velbekendte tekster et stort forståelsestilskud; oplæsningerne er fortolkning i sig selv. Iøvrigt kan oplæsningerne korrigere kommentatorer; Hejlskov Larsen har et sted funderet meget frem og tilbage over den rette betydning af en sætning hos Uffe Harder, "her på sandet", som, hvis den knyttes til den foregående sætning giver digtet een mening, til den efterfølgende en ganske anden. Uffe Harders oplæsning afslører naturligvis med det samme hvilken udlægning, som er den korrekte.

Omkostningerne ved optagelserne er i penge små, i arbejdskraft ret store. Bånd er billigt materiale at arbejde med, og apparaturet er ret beset ikke synderlig dyrt, og meget stabilt.

Men forberedelserne og efterrydningen til optagelserne er almindeligvis ganske langstrakte. Det tekniske er så rationaliseret, at man kan klare sig med en halv time før og en halv time efter optagelsen. Men for den, som optager de danske forfatterskaber, er en ret indgående fortrolighed med stoffet nødvendig, ikke mindst fordi man har besluttet i første række at lade biblioteket vælge, hvad der skal optages. En egentlig katalogisering har der ikke været tid til; men det påtænkes at udsende en midlertidig, forfatter for forfatter, i duplikeret form. Der føres et helt elementært alfabetisk register i seddelform, som kun registrerer forfatternavne, ikke omfanget eller indholdet af optagelserne. Til hver forfatter hører imidlertid en sagsmappe, hvori de enkelte optagelser skildres, i kursorisk form, og her findes opgivelser om, hvilket stof optagelsen omfatter. En hurtig redegørelse for båndets tilhørsforhold er nødvendig, og især en nøje afmærkning af selve båndet; et bånd uden oplysninger er noget af det lost'este man har.

Det er jo ikke bare biblioteket, som har besvær af optagelserne. Det kan også være en belastning for forfatterne. Da Inger Christensen ikke mente, at de foreslåede udvalg dækkede det, hun gerne ville have frem af bogen "det", foretrak hun til sidst, at man optog hele bogen. Dertil brugte hun 7-8 lørdage, hele bogen blev oplæst i bibliotekets lydstudie.

Forfatterne lønnes eller honoreres ikke for dette store arbejde; men der betales naturligvis en vis godtgørelse for transport, arbejdstab m.v. Til gengæld garanterer biblioteket, at ophavsretten til det optagne ubeskåret er hos forfatteren, sådan at forstå, at optagelserne ikke kan udnyttes kommercielt, til radio eller under-

visning, uden forfatterens særlige tilladelse. Specielt gælder det, at optagelserne er klausuleret, således at kommentarer og udenomssnak er beskyttet mod offentliggørelse i en årrække. Det er, ligesom ved manuskriptafleveringer til Håndskriftafdelingen, en forudsætning for visse optagelser; f.eks. er en række samtaler, optaget i Thorkild Bjørnvigs hjem i forbindelse med digtoplæsninger, optaget under den nøje fastlagte forudsætning, at disse optagelser ikke foreløbig bliver tilgængelige.

Man vil vel spørge, hvilken glæde man så kan have af disse optagelser, når de dog ikke er tilgængelige. Hertil er at sige, at en dag er fristerne udløbet, og så er stoffet frit. Lignende ordninger har i mange år eksisteret for det skriftlige materiales vedkommende, og det har fungeret tilfredsstillende. Det er dog ikke utænkeligt, at man, efter aftale med forfatterne, vil forsøge at optage specielle bånd til studerende og forskere, eller gøre uddragskopier af de eksisterende. Sådanne offentligt tilgængelige optagelser vil imidlertid skulle honoreres, og de bliver næppe helt billige.

For den anden gruppe af bibliotekets optagelser er klausuleringen helt afgørende. Det drejer sig om erindringsoptagelserne, hvor stoffet, og ikke stoffets servering, er det afgørende. Da man ofte ved disse optagelser belyser et emne gennem mange personers udsagn, vil man naturligvis komme ud for mange udsagn, som er direkte i modstrid med hinanden. Det er da helt indlysende, at man ikke kan benytte den ene optagelse til at slå den næste fortæller i hovedet med. Iøvrigt kan det ikke undgås, at der løber en del sidestof med under sådanne optagelser, men man kan ikke se bort fra, at en senere tid måske netop ved analyse af dette stof, som vi tillægger mindre betydning, kan udvinde en indsigt; og besværet og omkostningerne ved en redigering af det optagne er meget større end udgifterne ved at lade det måske til tider noget brede stof blive stående.

Biblioteket har nogle gange med held, trods vanskelige tekniske forhold, kunnet optage doktordisputatshandlinger fra Københavns og Odense Universiteter. Da indlæggene ved sådanne handlinger ikke altid trykkes, kan disse optagelser, foruden at registrere en særpræget akademisk tradition, som måske forsvinder, også fastholde stof, som ellers kunne gå i glemmebogen.

Morten Ruge

Vandreudstillinger ?

I maj 1972 udsendte Kontakt- og oplysningsafdelingen et spørgeskema til en række biblioteker, skoler, institutioner m.v., der hvert år får tilbudt en vandreudstilling fra Det kongelige Bibliotek.

Biblioteket har siden 1965 lavet 8 vandreudstillinger omkring forskellige personer, emner eller begivenheder. Man har ønsket - via vandreudstillinger - at komme uden for "huset" og har udvalgt emner og materiale, der havde særlig tilknytning til Det kongelige Biblioteks store samlinger af litteratur, billedmateriale, håndskrifter, musikalier etc. Vandreudstillingernes fysiske form har hidtil været et sæt af malede plancher, hvorpå der var opsat større og mindre reproduktioner af illustrerende materiale med forklarende billedtekster. I 1965 blev der desuden produceret en stor vandreudstilling om H.C.Andersen med plancher i større format og med tilhørende stativer. En af samme type om Grundtvig vil i år blive tilbudt bibliotekerne.

I 1965 foretog Det kongelige Bibliotek en rundspørge blandt bibliotekerne i forbindelse med udsendelsen af vandreudstillingen om Carl Nielsen. Man modtog dengang 35 svar, der alle var i relation til denne den første egentlige vandreudstilling, og man lod en del af de forslag, der var indkommet, indgå i den tekniske forbedring af de senere vandreudstillinger, der alle er med layout af faglæder Jesper Engelstoft, Danmarks Biblioteksskole.

Det nylig udsendte spørgeskema skal ses dels som et follow-up af den tidligere rundspørge og dels i forbindelse med den øgede interesse, der i de sidste år har været blandt biblioteker, skoler m.v. for forskellige typer af vandreudstillinger. I Sverige har man siden 1965 gjort en stor indsats for udformningen af denne type udstillinger, der fysisk kan have meget forskellig form. Det svenske Riksutställninger har således varetaget produktionen og distribueringen af en lang række udstillinger, der kan købes af interesserede. De har også udsendt halvårlige kataloger over tilbudene. Herhjemme har der også været hørt røster om, at man på en eller anden måde burde centralisere og koordinere udsendelsen af vandreudstillinger; bl.a. har Danmarks Biblioteksforening jo i de senere år udsendt en række forskellige vandreudstillinger,

produceret bl.a. af Danmarks Radio, Nationalmuseet, Ny Carlsberg Glyptotek og Foreningen selv. Det synes i hvert fald at være oplagt, at tiden må være inde til en eller anden form for "Landssekretariat" (som nogle har kaldt det), idet det dog må tilføjes, at der allerede for et par år siden på initiativ af foreningen Norden, i forbindelse med Nordisk kulturkommission (NKK), i Stockholm blev nedsat nationalkomiteer i de enkelte nordiske lande. Denne komité har dog endnu ikke herhjemme sat sig noget spor i praksis.

I forbindelse med bibliotekets spørgeskema fra 1972 modtog man 64 besvarelser, heraf havde 40 haft en eller flere af Det kongelige Biblioteks egne vandreudstillinger. Samlet har der været udlånt 143 udstillinger i perioden 1965-1971. Alle var gratis for lånerne. Det viste sig, at 36 af bibliotekerne også lånte vandreudstillinger andre steder fra, og at omkring 20 biblioteker havde mulighed for at supplere med udstillede "genstande" i form af litteratur o. lign. Den lille undersøgelse viste endvidere, at en hel del biblioteker rådede over udstillingsskærme, hvilket betyder, at der vil være flere muligheder for en variation af selve udstillingens opstilling. Da mange biblioteker o.a. institutioner jo nu disponerer over fremvisningsapparater for diapositiver, er der også mulighed for at lade sådanne indgå i udstillingsmaterialet.

De oplysninger, vi fik, har givet en "strømpil" for, hvad man kan arbejde med m.h.t. udstillingsformer. Der vil være store muligheder for at kombinere forskellige typer vandreudstillinger såsom fotostater, plancher, lysbilleder m.v., og efterhånden er der jo også en del biblioteker, der har fået større albuerum og som lægger et stort arbejde i forskellige former for arrangementer og udstillinger. Den store og aktive interesse, der er for dette område, bør smedes sammen i større samarbejde de implicerede imellem, og alt tyder på, at der er mange ideer og erfaringer rundt omkring, der kunne udnyttes.

Ida Haugsted

Iøvrigt kan henvises til: Bibliotek 70, 1972:5 s. 114 & 1972:7 s. 143-145. G. Renborg, Att arbeta med bibliotekens PR. 1970 s. 90 og 93 ff. Bogens Verden nr. 6 1971 s. 376-378.

Rigsbibliotekarembedet

Forskningsbibliotekernes Fællesråd

Forskningsbibliotekernes Fællesråd har afholdt møde 13. september 1972, hvor man som hovedpunkt på dagsordenen drøftede "De biblioteka-riske uddannelser. 3 delbetænkninger" (1972). Fællesrådets forretningsudvalg har i perioden 1. juni - 1. oktober 1972 afholdt tre møder. Foruden at drøfte delbetænkningerne om bibliotekaruddannelsen, fagdelingen mellem forskningsbibliotekerne og konserveringsprogram for de danske forskningsbiblioteker har forretningsudvalget rettet henvendelse til Ministeriet for kulturelle anliggender om dispensation for forskningsbibliotekernes bogkøbsbevillinger fra det i Økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. maj 1972 fastsatte maksimum på 5 procent i tillægsbevillingsloven for 1972/73.

Til forskningsbiblioteksrepræsentanter for perioden 1972/73 i Fællesudvalget for folkebiblioteker og forskningsbiblioteker er udpeget V. Ammundsen, P. Birkelund, Per Boesen, Helge Nielsen, Randi Steen, Roskilde Universitetsbibliotek, Karl V. Thomsen og H.J. Aagaard, Odense Universitetsbibliotek.

Instituttjenesten

Efter anmodning har Rigsbibliotekarembedet ydet Teatermuseet bistand ved udformning af en systematik for museets bibliotek og tilrettelæggelse af den deskriptive katalogiseringsprocedure. Antallet af de institutioner, som Instituttjenesten betjener, er nu steget til 56, idet samarbejde er indledt med Institut for Litteraturvidenskab.

Besøg

Rigsbibliotekarembedet har haft følgende besøg: Direktør Abdulkir Salgar, Ankara; arkitekt Chin Kah Tow, Malaysia; direktør Francesca Morandini, Firenze, og bibliotekar Peter E. Harben, Detroit. Endvidere har bibliotekar J.D. Adams, Australien, og medlemmer af den amerikanske organisation Library Automation, Research and Con-

sulting Association besøgt biblioteket.

Publikation

Et af de problemer, som opstår ved ordning af alfabetiske kartotekskort, er valget af standardiserede navneformer og henvisningsformer for forfattere, udgivere etc. At dette problem er særdeles aktuelt især på mange mindre forskningsbiblioteker, har gennem årene bl.a. vist sig ved manglende ensartethed i navneformerne på de kartotekskort, som forskningsbibliotekerne afleverer til Accessionskatalogen. Da denne katalog over alle forskningsbibliotekernes anskaffelser af udenlandsk litteratur ifølge sagens natur må redigeres med ensartede navneformer, er der i en årrække gjort et betydeligt arbejde for med bistand af især Det kongelige Biblioteks fagspecialister at tilvejebringe en fortegnelse over standardiserede navneformer til redaktionelt brug. Da det må anses at have interesse for adskillige forskningsbiblioteker at kunne benytte dette hjælpemiddel i deres katalogiseringsarbejde, er listen nu blevet udgivet af Rigsbibliotekarembedet under titlen "Liste over navneformer anvendt i Accessionskatalogen 1958-1971". Se s. 35.

Rejser

Rigsbibliotekar Palle Birkelund deltog den 7. juni i bestyrelsesmødet i Det danske Udvandrerarkiv, Ålborg, den 8. juni i åbningen af Nordjyllands Kunstmuseum og den 12.-13. juni i NORDDOK-mødet i Helsingfors. Endvidere deltog rigsbibliotekaren den 19.-23. juni i et møde i eksekutivkomiteen og i generalkonferencen for LIBER (Sammenslutningen af europæiske forskningsbiblioteker), Luxembourg, og den 20.-23. august i det 12. nordiske biblioteksmøde i Otnäs, Finland. Til mødet havde Rigsbibliotekarembedet udarbejdet en beretning om "Danske universitets- og læreanstaltsbibliotekers service over for studerende", ligesom rigsbibliotekaren i et af gruppemøderne indledte en debat om "Forskningsbibliotekernes tilvækstproblemer".

Personalia

Rigsbibliotekaren er blevet inddraget i det internationale Advisory Panel for the Library of the London School of Economics and Political Science.

Det kongelige Bibliotek

Musik i Danmark - Sommerudstilling 1972

I anledning af International Musicology Society's 11. kongres, der fandt sted i København i august måned, var Det kongelige Biblioteks sommerudstilling i år arrangeret over emnet "Musik i Danmark". Udstillingen viste en lang række af Det kongelige Biblioteks mest interessante og sjældne værker, og den søgte derigennem dels at præsentere dansk musik fra den ældste kirkemusik til det sidste nye fra forlagene, dels at belyse mødet med udenlandske strømninger inden for musikken.

Udstillingen "Musik i Danmark" omfattede følgende afsnit: Kirkemusikken før Reformationen 1536; Folkevisen i middelaldermusikken; Nogle nodebøger; Omkring Buxtehude; Det kongelige Kapel; Christian IV. som musikmæcen, med værker af de tidligst kendte danske komponister som Mogens Pedersen og Hans Brachrogge; Latinskole og universitet; Musik ved hoffet efter Christian IV.; Kirkemusik efter Reformationen; De kongelige teatre: Amalienborg, Charlottenborg, Christiansborg Hofteater og Det kongelige Teater; Musik i Tivoli; Nogle private teatre: Price's Morskabsteater, Tivolis Pantomimeteater, Casino og Dagmarteatret; Koncerter: Musikforeningen, Cæciliaforeningen, Studentersangforeningen, Det Unge Tonekunstnerselskab og Danmarks Radio; Sangen i Danmark; Sjældne manuskripter i danske musiksamlinger og nyheder fra de danske musikforlæggere.

Hovedparten af kilderne til dansk musikkultur (-historie) findes på Det kongelige Bibliotek, der som nationalbibliotek ejer landets største musiksamling. Supplerende materiale var udlånt fra Det arnamagnæanske Institut, Carl Claudius' Samling, Herlufsholm Skoles Bibliotek i Odense Universitetsbibliotek, Det kongelige Teaters Bibliotek, Musikhistorisk Museum, Rigsarkivet, Rosenborg Slot, Statens Museum for Kunst og Teaterhistorisk Museum.

Udstillingen var arrangeret af forskningsbibliotekar Inge Henriksen. Plakaten var tegnet af Poul Agger og trykt hos Ivan Edeling. Katalogen "Music in Denmark" var forfattet af Inge Henriksen, oversat til engelsk af Charles D. Bennof.Se s. 27, 33 og 36.

Dette monogram skal anvendes på Det kongelige Biblioteks bøger fra 1. november. Originalen ca. 13 mm høj.

Grundtvig 1783-1872

Fredag den 1. september åbnedes en større mindeudstilling om N.F.S. Grundtvig i anledning af 100-året for hans død den 2. september 1872. I de midterste udstillingsmontrer kunne man følge Grundtvig-slægten, der stammer fra Nykøbing S. Der var fremlagt en stamtavle og værker af Johan Grundtvig, N.F.S. Grundtvigs far. Derefter skildredes barndomstiden i Jylland frem til studentereksamen i 1800, og siden gennembruddet som nordisk-mytologisk forfatter, den "bibelkristne" periode og oversættelsesårene, hvor Grundtvig fordanskede Snorre, Saxo og Bjovulf.

Ved hjælp af et righoldigt materiale af bøger og billeder samt manuskripter fra Det kongelige Biblioteks særlige Grundtvig-arkiv illustreredes iøvrigt Grundtvigs indsats som historiker, politiker, højskolemand, præst og salmedigter. Endelig vistes et udvalg af Grundtvig-forskningens værker.

Arrangør af udstillingen var forskningsbibliotekar Steen Johansen, der også havde udarbejdet en lille pjece om Grundtvig.

Iøvrigt udsender Det kongelige Bibliotek i slutningen af september 1972 en stor vandreudstilling om Grundtvigs liv og virke. Denne udstilling, der er fremstillet i 1 eksemplar, kan bestilles af biblioteker, skoler o.a. institutioner ved henvendelse til Kontakt- og oplysningsafdelingen. Vandreudstillingen er redigeret af prof., dr.phil. Roar Skovmand, lektor, dr. theol. K.E. Bugge og afdøde forstander E.B. Nissen, Antvorskov. Layout ved fagleder Jesper Engelstoft, Danmarks Biblioteksskole. Udstillingen vises første gang på Danmarks Lærerhøjskole.

Struensee vandreudstillingen

Det kongelige Biblioteks vandreudstilling om Struensee har i perioden 1. juni - 1. september 1972 været vist følgende steder: Horsens Bibliotek, Odense Centralbibliotek, Sønderborg Kommunes Biblioteker, Næstved Bibliotek, Glostrup Bibliotek, Rigshospitalets Bibliotek, Helsingør Kommunes Biblioteker, Frihedens Bibliotek Hvidovre, Frederiksværk Folkebibliotek, Randers Bibliotek, Kolding Kommunes Biblioteker, Distriktsbiblioteket Sundby, Distriktsbiblioteket Brønshøj.

Følgende har reserveret udstillingen: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Vordingborg Kommunes Biblioteker, Slagelse Centralbibliotek, Statsbiblioteket Århus, Århus Kommunes Biblioteker, Præstø Bibliotek, Helsinge Bibliotek, Nakskov Bibliotek, Ringkøbing Bibliotek, Rødby Bibliotek, Frederikssund Bibliotek, Skælskør Bibliotek, Danmarks Lærerhøjskoles Bibliotek, Samsø Bibliotek, Middelfart Bibliotek, Fredericia Bibliotek, Grindsted Bibliotek, Biblioteket for Vejle By og Amt, Struer Bibliotek, Brøndby Bibliotek Rødovre, Sorø Bibliotek, Gentofte Kommunebibliotek, Distriktsbiblioteket Vanløse, Frederiksberg Kommunes Biblioteker og Ballerup-Måløv Kommunes Biblioteker.

Øvrige vandreudstillinger

Blandt bibliotekets andre udstillinger har H.C. Andersen været udlånt til Århus Kommunes Biblioteker og Flensborg Bibliotek, Dansk Vestindien til Geografisk Institut og Det nordjyske Landsbibliotek Ålborg, Johan Thomas Lundbye til Sønderborg Kommunes Biblioteker og Helsinge Bibliotek. Vandreudstillingen om Carl Nielsen har været vist i Odense Centralbibliotek.

Danske afdeling

Gave

Fra Mrs. Shaw, Canada, har afdelingen som gave modtaget "Tanker ved Deres Höihed Prinds Frederik Carl Christians Nærværelse i det Poppske Bogtrykkerie den 23de Januar 1822," trykt på silke.

Erhvervelser

Danske afdeling har fra Skifteretten i Roskilde modtaget et bind fra fhv. snedker Søren Klarskov Larsens bo. Bindet indeholder følgende værker trykt hos Hans Vingaard i 1557:

Lor. Friese: En liden Bog om Menniskens Vand. Oversat af Henrik Smith.
Henrik Smith: Tredje Urtegaard.
Henrik Smith: Fjerde Urtegaard.
Henrik Smith: En Bog om Pestelentzis Aarsage...
Henrik Smith: En skøn Nyttelig Lægebog...

Endvidere har afdelingen erhvervet "Attendant l'Heure", et digt af Gaston Puel illustreret med træsnit af den danske kunstnerinde Alix Haxthausen.

Bogbindsamlingen

Til Bogbindsamlingen har Danske afdeling som gave fra "professor, dr. Carl Roos' mindelegat til fordel for Det kongelige Bibliotek" modtaget et papirbind med pergamentkanter (rubowbind). Bindet, der sidder om Tage la Cour: Whiskykogebogen, er udført af bogbindermester Arne Møller Petersen, Landsarkivet i København. Overtrækspapiret, håndmalet sort ingres, er af Jacob Lund.

Besøg

Afdelingen har haft besøg af den spanske bogbinder Don Emilio Brugalla, Barcelona, som fik forevist et udvalg af danske helbind fra dette århundrede.

Udstilling

Danske afdeling har udlånt et udvalg af ældre oversættelser af

Holbergs Niels Klim til en udstilling "Holberg-facetter" i Statsbiblioteket i Århus. Til samme udstilling af afdelingen udlånt et exemplar af Pensées Morales, Tome I, 1749 med det kobberstukne portræt af Holberg i Diogenes' tønde.

Håndskriftafdelingen

Gaver

B.S. Ingemann: Tankebreve fra en Afdød. Kbh. 1855. Trykt bog med indsat, håndskrevet digt til Andreas Black, læge i Sorø. Indbundet sammen med B.S. Ingemann: Guldæblet. Kbh. 1856. Trykt bog med dedikation til læge Black. Fra fru Kaya Holck.

Artikler af oversætterinden Clara Hammerich, dels i manuskript, dels som avisudklip. Fra professor, dr.phil. L.L. Hammerich.

Brevveksling mellem Edvard Brandes og hans dattersøn Kai Nyquist fra årene 1927-1931. Fra redaktør Kai Nyquist, Oslo. Utilgængelig.

En prædiken, holdt ved det færøske lagtings åbning 1883 af Chr. A. Hansen, sognepræst for Sydstrømø præstegæld. Fra ingeniør Svend Hansen, Hellerup.

To breve fra J.N. Madvig til Carl Berg fra året 1846. Fra P. Thorning Jepsen, Valby.

Erhvervelser

Frank Jæger: Arbejdsmanuskript til "Provinser". Utilgængeligt.

Breve fra Aksel Sandemose til Leo Estvad fra årene 1919-1923 samt nogle små manuskripter af Aksel Sandemose. Utilgængelige.

16 breve fra Herman Bang til fru Elisabeth Korup og tre breve til hendes mand, sagfører August Korup, fra årene 1889-1909.

To breve fra Johannes V. Jensen og eet fra Achton Friis til maleren Aage Bertelsen.

Svend Fleurons optegnelser om sin barndom samt nogle rejsedagbøger, ført af hans moster Josefine Nyrop, født Fleron.

En samling manuskripter af nulevende danske forfattere, foreløbig utilgængelige, bl.a. Tage Skou-Hansen: De nøgne træer, trykmanu-

Forfatteren Inger Christensen. Foto: Gregers Nielsen/Delta.

skript; Klaus Rifbjerg: Konfrontationer. - Portræt; Hans Scherfig: Frydenholm, første og anden version; Knuth Becker: Marianne, forarbejder samt trykmanuskript.

En samling manuskripter af Karl Gjellerup, bl.a. til skuespillene "Armin" og "Helikon. Thamyris anden Del", samt til romanen "Møllen".

Søofficeren Henni Kochs brevarkiv, hvori bl.a. den meget omfattende brevveksling mellem ham og hans moder Ida Koch, født Wulff, fra årene 1846-1876, hvori H.C. Andersen hyppigt omtales.

Judaistisk afdeling

Institut de Recherche et d'Histoire des Textes, Paris, er i samarbejde med The Israel Academy of Humanities, Jerusalem, i færd med at udarbejde et index over illuminerede hebraiske manuskripter, omfattende dels en komplet liste over alle håndskrifter af den nævnte kategori, dels en ikonografisk analyse af middelalderlige hebraiske manuskripter af ethvert emne indtil år 1550. I forbindelse hermed har Mme Gabrielle Sed fra Paris gennemgået alle illuminerede håndskrifter i Judaistisk afdeling med henblik på optagelse i 2. del af indexet.

Den af Musikhøjskolens Forlag udgivne "555 sange for folkeskolen" ved Thomas Alvad og Svend G. Asmussen indeholder bl.a. 9 hebraiske sange. Til transskriptionen, oversættelsen m.v. af disse har Judaistisk afdeling ydet hjælp.

Besøg

Afdelingen har haft besøg af M. Gorali, direktør ved Musikmuseet i Haifa; Ernest Maass, bibliotekar ved FN; dr. H.Ch. Meyer, Ruhruniversität; M. Litwin og M. Schulstein, forfattere fra Paris; D. Panitz, dekan ved Academy for Jewish Religion, N.Y., og hustru lektor Esther Panitz, begge medarbejdere ved Encyclopaedia Judaica. Desuden har afdelingens permanente udstilling haft besøg af mange turister i sommerens løb.

Gaver

En tysk jøde i England har som udtryk for taknemmelighed over den hjælp, der i oktoberdagene 1943 blev ydet de danske jøder af den danske befolkning, skænket afdelingen en boggave efter eget valg til en værdi af kr. 450.- Giveren ønsker at forblive anonym.

Fra dødsboet efter skræddermester S. Asinoffski og hustru Bertha Esther f. Friedmann har afdelingen modtaget 70 bd. jiddisch litteratur, hvoraf 52 er indgået i samlingen.

Gennem forstander W. Kaznelson har afdelingen fra alderdomsstiftelsen i Krystalgade modtaget 60 bd. jiddisch litteratur. 25 bd. er indlemmet i samlingen.

Kort- og billedafdelingen

Kort- og billedafdelingen har i perioden 1. juni - 31. august 1972 bl.a. modtaget følgende gaver:

Fra fru Eva Weis-Bentzon en samling portrætfotografier, ca. 1.000 stk., dækkende slægterne Weis, Bentzon og Weis-Bentzon.

En større samling topografiske blade fra boet efter arkitekt Axel Glahn ved fru Edith Glahn.

Fra fru Ellen Neermann en samling portrætter vedrørende familierne Theilmann, Dahlgreen og Lunøe.

Fra antikvitetshandler Henrik Høyer portrætter af familien Døcker samt danske skuespillere.

Fra frøken Gudrun Wessel fra boet efter overkirurg, professor, dr. Carl Wessel en meget stor og interessant fotografisk samling dækkende slægterne Wessel og Paludan-Müller samt disses omgangskreds. Ydermere indeholder samlingen billeder fra Carl Wessel og hustrus hjem og deres rejser i udlandet. En meget stor del af de fortrinlige fotografier er taget af Carl Wessel selv. Se s. 3o.

Fra boet efter frøken Elise Thomsen ved fru Elna Møller en samling portrætter fra maleren, professor Carl Thomsens familie og omgangskreds.

I samme periode har afdelingen ved køb erhvervet følgende:

Atlas de Belgique, 2 bind.

Tre portrættegninger af grafikeren Gunnar Hossy forestillende maleren Erik Nielsen, professor, arkitekt Steen Ejler Rasmussen og malerinden Ebba Carstensen. Se s. 19.

En samling tegninger af udenlandske kunstnere og forfattere bl.a. Bjørnstjerne Bjørnson, Erik Maria Remarque, Max Reinhardt, Olaf Gulbransson og Jean Kubelik.

Et kobberstik "Koppenhagen", Zatta (Pietro) ca. 1780 samt 5 stålstik af Capt. Batty: Gl. Torv, Christiansborg Slotskirke, Højbro Plads, Børsen og Nytorv.

Maleren Ebba Carstensen. Tegning af Gunnar Hossy. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen, se s. 18.

Et litografi af H.K. Stabell forestillende kapelmester Victor Ronander.

Et kobberstukket kort over Grønland med randillustrationer visende hval- og sælfangst. Ca. 1650. Se omslaget.

Musikafdelingen

Gaver

Gershon Ephros: Hallel v'zimrah. Sabbat morning service for cantor, mixed chorus and organ. Bloch Publishing Co.

Aage Jacobsen har skænket sin brors, komponisten Ejnar Jacobsens efterladte manuskripter til biblioteket.

Fra fru Lise Allin Erichsen 14 manuskripter i autograf af Poul Allin Erichsen.

Fra fru Bente Uhrenholt-Petersen en del manuskripter af Aage Oxenvad.

Fra Institut Français: En stor samling af fransk musik, bl.a. navne som F. Couperin, Claude Debussy, Darius Milhaud, Daniel-Lesur - foruden mange yngre komponister.

Fra fru Alva Sebbelov har vi fået De sønderjydske piger, manuskript i autograf af Harald Christensen.

Mr. Kurt Stone, New York, har sendt os trykte udgaver af kompositioner af C.E.F. Weyse og J.A.P. Schulz.

Komponisten Irene Osiander har overladt biblioteket en samling af egne kompositioner i manuskript og fotokopi.

Orientalsk afdeling

Indisk maleri, der viser en pige på besøg i Sivahelligdom. Mughal skolen, 18. årh. Foto fra India Office, se nedenfor.

Afdelingen har som gave fra Uppsala Universitetsbibliotek modtaget en gammel orientalsk katalog fra 1706.

H. Kirketerp-Møller har på Sothebys auktion i London indkøbt et arabisk håndskrift. Det drejer sig om al Harīrīs Maqāmāt, dateret 1320-21 e.Kr.

Fra India Office, London, er erhvervet 36 fotografier af indiske og persiske miniaturemalerier.

Udenlandske afdeling

Af større erhvervelser kan nævnes:

Walter Blank: Die kleine Heidelberger Liederhandschrift. Codex Palatinus Germanicus 357 der Univ. bibl. Heidelberg. Wiesbaden 1972.

Aldo Luzzatto: Hebraica Ambrosiana I-II. Catalogue of undescribed Hebrew manuscripts...and Description of decorated and ill. Hebrew manuscripts. Milano 1972.

D.J.A.Ross: Illustrated Medieval Alexander-Books in Germany and the Netherlands. A study in comparative iconography. Cambridge 1971.

Sakramentar von Metz. Fragment MS. Lat 1141. Bibliothèque Nationale, Paris. Einführung: Florentine Mütherich. (Facs.) Codices Selecti. Phototypice Impressi, Vol. XXVIII. Graz 1972.

Gave

Frances L. Finger: Catalogue of the Incunabula in the Elmer Belt Library of Vinciana. Los Ang. Friends of the UCLA library. 1971.

Rejser • kurser • personalia

I dagene 6.-8. juni deltog førstebibliotekar Inger Warmind, Det kongelige Biblioteks Katalogiseringsafdeling, i et møde i Strasbourg arrangeret af Europarådet med det formål at etablere et samarbejde, først og fremmest mellem de vesteuropæiske lande gående ud på en standardisering af landenes katalogiseringsregler for at fremme internationalt samarbejde via EDB. Når Europarådet støttede sagen var det i det håb, at en øget europæisk enighed ud fra de allerede fastslåede internationale principper (Statements of Principles) vil kunne bidrage væsentligt til en endelig løsning. De nordiske landes holdning - ønsket om de anglo-amerikanske katalogiseringsregler (AACR), britisk tekst, som standard - tillægges i denne forbindelse stor betydning.

Overassistent S. Heimann besøgte i sommer Jerusalems Universitet og studerede bl.a. en maskine til restaurering af bøger og manuskripter.

Forskningsbibliotekar Hertha Kirketerp-Møller har deltaget i en kongres for islamistik i Sverige i tiden 13.-19. august.

De skandinaviske katalogiseringsudvalg med deltagere fra såvel forskningsbiblioteker som folkebiblioteker holdt fællesmøde i Randsvangen, Norge, den 12.-14. juni for at drøfte de enkelte landes holdning til de anglo-amerikanske katalogiseringsregler. Fra Det kongelige Bibliotek deltog førstebibliotekar Inger Warmind.

Den 20.-23. august deltog bibliotekar Anne Døllner, førstebibliotekar Torben W. Langer, forskningsbibliotekar Annika Salomonsen og bibliotekar Steen Stegeager Hansen i 12. nordiske biblioteksmøde i Otnäs, Finland.

Forskningsbibliotekar Inge Henriksen, førstebibliotekar Eva-Brit Fanger og cand.mag. Nanna Schiødt var deltagere i 11th International Musicological Society's kongres den 20.-25. august i København. Tre rundbordsdiskussioner, som beskæftigede sig med metodeproblemer inden for musikforskning, var det centrale blandt kongressens

emner. Det er første gang, en international musikforskerkongres (I.G.M.W.) har fundet sted i et skandinavisk land.

I dagene 21.-23. august deltog overassistent Nynne Koch i International Symposium on Documentation of the United Nations and Other Ingovernmental Organizations i Genève. Symposiet var arrangeret af UNITAR, AIL, IFLA og FID. Nynne Koch bidrog med et working paper med titlen: A Set of Simplified Cataloguing Rules Prepared by the Royal Library in Copenhagen and Applicable to Publications from the UN and Other Ingovernmental Organizations.

IFLA's årsmøde 26. august-2. september afholdtes i Budapest. Deltagere var forskningsbibliotekar Ib Rønne Kejlbo og førstebibliotekar Inger Warmind. Som repræsentant for Danmarks Biblioteksforening deltog førstebibliotekar André Nicolet.

På dette biblioteksmøde holdt IFLA's permanente katalogiseringskomité (The IFLA Committee on Cataloguing) en række møder, hvor man kunne konstatere almindelig tilfredshed med The International Standard Bibliographic Description (ISBD). Hvad angår beskrivelsen for tidsskrifter (ISBDS) var der nogen diskussion om en del af principperne, men det anbefaledes arbejdsgruppen at fortsætte arbejdet. I sin rekommendation til IFLA's bestyrelse understreger katalogiseringskomiteen, at den påtager sig ansvaret for udgivelsen af "Lists of corporate bodies in various countries". Desuden anbefales dannelsen af en fælles gruppe: mekanisering-katalogisering. Førstebibliotekar Inger Warmind blev indvalgt i The Standing Committee.

Biblioteksvejledning og omvisning

7.7. 20 studerende ved K. Vohn.
10.8. 16 amerikanske studerende ved P. Birkelund, P. Meisner og P. Raimund Jørgensen.
22.& 29.8. Kadetter fra Søværnets Officersskole ved K. Vohn.

Personalia

Det kongelige Biblioteks bogbinder gennem mange år Peter Aage Fledelius er afgået ved døden den 15. maj 1972. Fledelius blev knyttet til biblioteket i 1935 og varetog bl.a. restaureringen af Hielmstiernesamlingen.

Forskningsbibliotekar Jesper Düring Jørgensen er pr. 1. august ansat som vikar i Danske afdeling.

Under 16. juni 1972 er mag.art. Klaus Torvad beskikket som censor ved Københavns Universitet i faget filosofi for den resterende del af censorperioden 1. april 1972 - 31. marts 1973.

Følgende bibliotekarstuderende ved Sektion II er i perioden 1. september 1972 - 30. juni 1973 i praktik på Det kongelige Bibliotek: Lisbet Bruzelius, Ulla Fogt, Jan Frederiksen, Hans Fuglsang-Madsen, Susan Ørting Jensen, Jytte Johansen, Mona Leergaard, Lisbeth Lund, Elsebeth Madsen, Leif Makholm, Annemarie Nielsen, Jens Rerup, Gunner Thorlund og Erling Tømmerup.

Louise Brøndum, Elisabeth Frederiksen, Bodil Jensen, Anne Køster, Hanne Paludan, Flemming Schlüter, Dorte Skjoldager, Jette Mazanti Sørensen og Birgitte Ørneborg deltager i 9. efteruddannelseskursus for bibliotekarer, Sektion II.

Tilgang

Bach, Henning	assistent/NS	8/8-72
Bjørnvig, Bo	studentermedhjælper/DA	1/6-72
Bristing, Rita	assistent/DA	16/7-72
Hofman Hansen, Per	civil værnepligtig/DA	10/7-72
Jensen, John Herluf	kontorassistent/NS	8/8-72
Schaufuss, Henrik	studentermedhjælper/MA	3/7-72
Skaaning, Erik	civil værnepligtig/CINA	8/6-72
Wallin, Jørgen	assistent/KBA	3/7-72

Afgang

Aagaard, Tommy	assistent/NS	15/6-72
Bredsdorff, Nils	studentermedhjælper/DA	31/8-72
Christensen, Mette	skoleelev/NS	30/6-72
Drewsen, Grethe	studentermedhjælper/UA	31/8-72
Henningsen, Hanne	kontorassistent/KA	25/6-72
Kreisberg, Irene	studentermedhjælper/SK	31/7-72
Lewinter, Myra	studentermedhjælper/JA	31/7-72

Meldgaard Andersen, Birgit	studentermedhjælper	30/6-72
Olesen, Kirsten	forskningsbibliotekar/CINA	31/8-72
Petersen, Hanna	medhjælper/NS	31/8-72
Rosenkjær, Niels	forskningsbibliotekar/DA	31/7-72
Røer, Ingeborg	assistent/Acc.kat.	19/6-72
Stecher, Lis	bibliotekar/CINA	31/8-72
Svendsen, Lilian Glenfalk	assistent/KBA	31/7-72
Uhldorf, Henning	assistent/PA	9/8-72
Vejlsgaard, Susan	medhjælper/UA	30/6-72

Vikariater

Aggerholm, Kirsten	studentermedhjælper/NS	17/7-18/8-72
Dirksen, Bente	skoleelev/KA	19/6-5/8-72
Egebjerg, Jens	studentermedhjælper/ Forvalterafdelingen	6/6-6/8-72
Lind-Nielsen, Britta	assistent/UA	15/6-31/8-72
Mollerup, Marianne	kontorassistent/MA	26/4-10/6-72
Nielsen, Eva	kontorassistent/DA	3/7-31/8-72
Refslund Poulsen, Marten	studentermedhjælper/KBA	3/7-31/8-72

Orlov

Reymann, Åse	overassistent	15/7-31/2-72
Thingvad, Niels	bibliotekar u.f.nr. 1 år fra	1/6-72

Navneændring

Holtse, Lisbeth	studentermedhjælper/DA tidligere Galschiøt	

Titelbladet i Hans Mikkelsen Ravn, Heptachordum Danicum. Hafniæ, Melchior Martzan, 1646. Fremlagt på Sommerudstillingen, se s. 11.

Universitetsbibliotekets 1. afdeling

Reservemagasin

I juli påbegyndtes indretningen af en del af bygningen i Sigurdsgade til reservemagasin for avissamlingen. Dette står i forbindelse med en nødtvungen rømning af de lokaler under det tidligere Zoologiske Museum, som universitetet ikke længere kunne stille til disposition. Ud- og omflytningen medfører naturligvis en del ulemper for benyttelsen; aktionen skønnes tilendebragt i løbet af oktober.

Erhvervelser

Fra mag.art. Lars P. Rømhild har biblioteket modtaget en boggave, med bl.a. et par værdifulde gamle Kantudgaver samt et eksemplar af Encyclopædia of religion and ethics, som har tilhørt missionæren, professor L.P. Larsen. - Den ofte efterspurgte International encyclopedia of the social sciences er blevet anskaffet til læsesalen.

Besøg

Den 29. juli besøgtes biblioteket af Dr. Heinz Gittig, Deutsche Staatsbibliothek, Berlin.

Møder

Overbibliotekar Torben Nielsen deltog 1.-2. juni i Danmarks Biblioteksforenings Hindsgavlmøde om edb i bibliotekerne.

Med repræsentanter for bibliotekets største enkeltlåner, Gentofte Kommunebiblioteker, har der i juni og juli været afholdt to møder til forbedring af den indbyrdes lånepraksis.

Den 10. august var der arrangeret besøg på Danmarks tekniske Bibliotek; 9 medlemmer af personalet deltog. Biblioteket forevistes af forskningsbibliotekar H.H. Wandall.

I IFLA-mødet i Budapest 26. august - 2. september deltog overbibliotekar Torben Nielsen, der ved denne lejlighed afgik som for-

mand for kommissionen for fælleskataloger og internationale lån.

Personalia

Følgende bibliotekarstuderende ved Sektion II er i perioden 1. september 1972 - 30. juni 1973 i praktik på Universitetsbibliotekets 1. afdeling: Birgitte Jes Frederiksen, Solvejg Petersen og Susanne Povlsen.

Eva Riemann deltager i 9. efteruddannelseskursus for bibliotekarer, Sektion II.

Tilgang

Hansen, Erna	kontorassistent	1/6-72

Afgang

Faaborg, Susanne	studentermedhjælper	1/7-72

Midlertidig ansættelse

Ryan, Joan	(bibliotekar ved University College, Galway, Irland)	5/7-31/8 72

Rettelse

I Meddelelser fra Rigsbibliotekaren 23. årg. nr. 2 1972 s. 46 stod fejlagtigt: I forbindelse med Ny samlings (erhv. til og med 1969) oprettelse..., der skulle naturligvis have stået: I forbindelse med Ny samlings (erhv. fra og med 1971) oprettelse.... Vi beklager fejlen.

Officeren Jean Frederik Viggo Wessel (1836-1912). Foto af Carl Wessel. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen, se s. 18.

Universitetsbibliotekets 2. afdeling

Kongresser og rejser

I juni deltog forskningsbibliotekar Ulla Retlev i Danmarks Biblioteksforenings edb møde på Hindsgavl ved Middelfart.

Overbibliotekar B. Løppenthin, førstebibliotekar Holger Friis, forskningsbibliotekar Martha W. Clausen og bibliotekar Oda Monsrud (Rigshospitalet) deltog i dagene 20.-23. august i 12. nordiske biblioteksmøde i Otnäs, Finland.

Bibliotekar Poul Aagaard Christiansen foretog 21.-26. august en kombineret studie- og kongrestur til Leningrad og Moskva vedrørende konservering og restaurering af bøger og dokumenter.

Katalogisator Fritze Smith deltog 12.-14. juni i et fællesmøde mellem de skandinaviske katalogiseringsudvalg. Mødet foregik i Randsvangen, Norge.

Personalia

Følgende bibliotekarstuderende ved Sektion II er i perioden 1. september 1972 - 30. juni 1973 i praktik på Universitetsbibliotekets 2. afdeling: Birthe Hansen, Else Jensen, Jørgen Lund, Birgit Nellemann, Lone Foght Nielsen, Flemming Knud Rasmussen og Preben Rasmussen.

Anni Nimb deltager i 9. efteruddannelseskursus for bibliotekarer, Sektion II.

Tilgang

Baumgarten, Erik	studentermedhjælper	3/8-72
Brisson, Vibeke	bibliotekar (vikar)	1/8-72
Husager, Kirsten	assistent	25/8-72
Inselmann, Peter	studentermedhjælper	14/8-72
Lindow, Susanne	studentermedhjælper	1/7-72
Sørensen, Erik	studentermedhjælper	31/5-72

Afgang

Berthelsen, Aage	studentermedhjælper	31/8-72
Christensen, Jette Holst	studentermedhjælper	23/6-72
Hansen, Lene Karen	studentermedhjælper	5/8-72
Jensen, Hans Peter	assistent	31/8-72
Jørgensen, Claus	studentermedhjælper	26/7-72
Nielsen, Rolf	civil værnepligtig	15/6-72

Vikariat

Larsen, Flemming	studentermedhjælper	20/6-15/8-72

Forfremmelser, ændringer, orlov m.m.

Hansen, Troels Eggers	forskningsbibliotekar u.f.nr. 1 år fra (forlængelse)	1/8-72
Lassen, Birgit	overassistent hidtil assistent	1/7-72
Zink-Nielsen, Inger	biblioteksfuldmægtig u.f.nr. i 4 mdr. fra	1/6-72

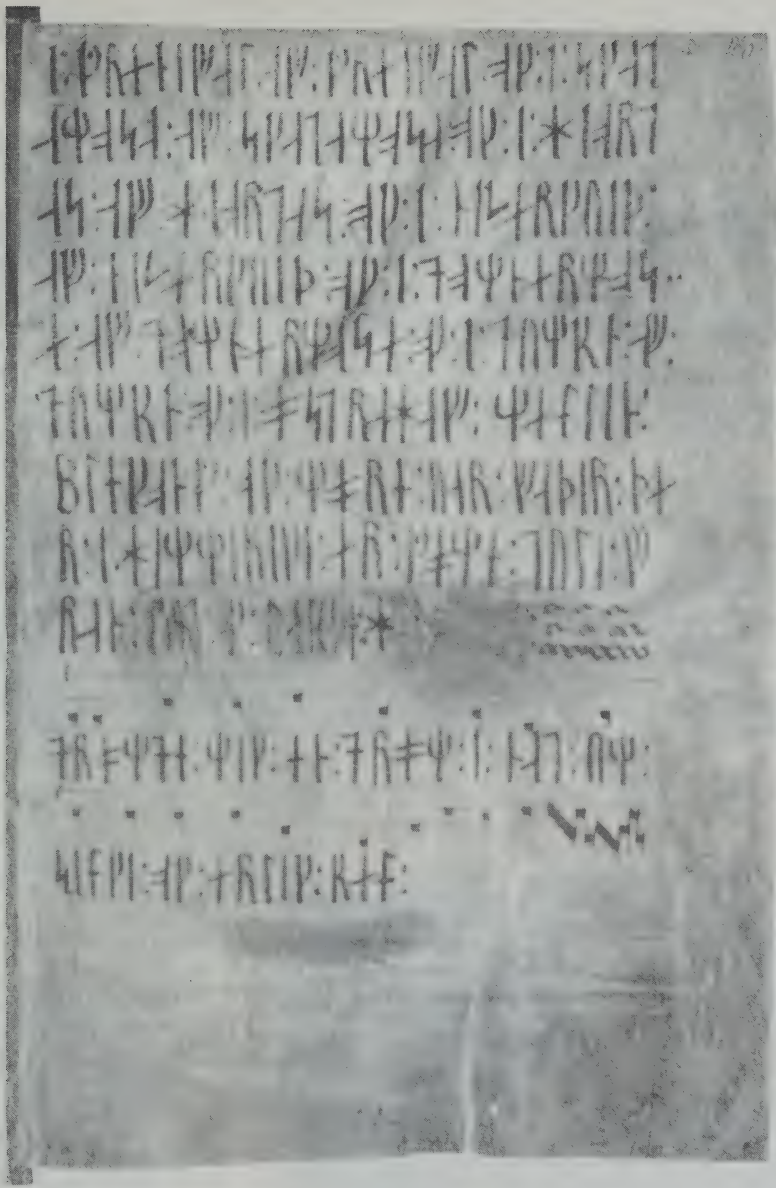

"Drømde mik æn drøm i nat um silki ok ærlik pæl".
Den ældste danske folkevise med melodi, ca. 129o. Indført i håndskriftet umiddelbart efter Skånske lov. Melodien bruges af Danmarks Radio som pausesignal for program I. Fremlagt på udstillingen "Musik i Danmark", se s. 11.

Codex Runicus, A.M. 28 8° Foto: Det arnamagnæanske Institut

I. D. E.

Kongresser og rejser

Førstebibliotekar Rita Ejlersen, der er præsident i IFLA's kommission for officielle publikationer, deltog i IFLA's årsmøde i Budapest fra 26. august til 2. september.

Forskningsbibliotekar Kirsten Steensgaard deltog i 12. nordiske Biblioteksmøde i Otnäs, Finland, den 20.-23. august.

Personalia

Overassistent Ellen Jensen afgik ved døden den 1.7. efter 2 måneders sygdom. Ellen Jensen, der tidligere havde været ansat på Statsbiblioteket i Århus, blev assistent på I.D.E. i 1946. Fra første årgang (1948) var hun med i redaktionsarbejdet på Impressa Publica Regni Danici, Bibliografi over Danmarks offentlige Publikationer, et arbejde hun varetog med stor interesse og omhu.

I Henrik Bramsens bog "Købstaden set og oplevet", 1971, bragtes 3 farveillustrationer fra Det kongelige Bibliotek samlinger, nemlig: R.H. Kruse, Gammel Torv i Ålborg med Budolfi Kirke (gengivet her); Kampen i Koldings gader 1849 og Lille Torv i Århus. Biblioteket har nu af de pågældende billeder ladet fremstille postkort, som er til salg i garderoben. Pris 1,00 kr.

Publikationer

Ivan Boserup, Archilochos' første digt. Bemærkninger til to indskrifter fra Paros. Museum Tusculanum 19 1972 s. 46-62.

Bidrag til H.C.Andersens Bibliografi IV. Værker af H.C.Andersen oversat til rumænsk. Ved Dorothea Sasu-Ţimerman og Sv. Juel Møller. København 1972. 59 s. 12 kr. ISBN 87 7o2 3o29 3

Brief Information about the Royal Library and the University Library. Det kongelige Bibliotek. Publikumsorienteringer 2. København 1972. 6 s. Gratis.

Det kongelige Biblioteks kataloger. Red. B.Jørgensen, K.E.Kristensen, K.Friis-Jensen og I.Haugsted. Publikumsorienteringer 5. København 1972. 35 s. Gratis.

Fund og Forskning i Det kongelige Biblioteks Samlinger. Bd. 19, 1972. Udg. af Det kongelige Bibliotek. 166 s. ill. 4o kr. (abonnement 34 kr.). ISBN 87 7o23 o39 o

Indeholder følgende artikler: Charlotte Christensen, Ossian-illustrationer i Danmark - Povl Meisner, Anquetil du Perron. Avestastudiets pionér og hans danske efterfølgere - Bjørn Ochsner, Træsnit i een farve trykt med to stokke. Nogle særprægede Struensee-kistebreve - N.L.Faaborg, Grevinden, kammerherren, maleren, ministeren. Af admiral Irmingers erindringer 1852-55 - H. Topsøe-Jensen, H.C.Andersen og Robert Watt 1865-74. II - H.P.Rohde, Digt og sandhed om en berømt roman. "Piazza del Popolo" i dokumentarisk belysning - English Summaries by Holger Nørgaard.

Grundtvig 1783-1872. Det kongelige Bibliotek. (Udstilling 1.-17. september 1972). Ved Steen Johansen. 6 s.

S.Heimann, Kostbar nyerhvervelse på den judaistiske afdeling. Jødisk Orientering. 43. årg. nr. 8, august 1972, s.1o.

S.Heimann, Simonsens bibliotek. Kronik: Politiken 15. juni 1972.

Index Medicus Danicus. Vol. 6 nr. 1o (1966-1969) Subject Index, July 1972.

Information for Forskningsbiblioteker. 4. årg. nr. 4, september 1972. 1o s. (Kun for medlemmer af Forskningsbibliotekernes Fællesråd).

Liste over navneformer anvendt i Accessionskatalogen 1958-1971. Udg. af Rigsbibliotekarembedet. København 1972. 85 s. 11,5o kr. (Se s.11) ISBN 87 7o23 o58 7

Liste over ny-katalogiserede bøger indenfor psykologi, 1. september 1972 [Ved H. Weltzer]. Det kongelige Bibliotek. 9 s. Gratis.

Povl Meisner, Anthesterie-festens dødekultiske baggrund. Museum Tusculanum 19 1972 s. 3-22.

Music in Denmark. Summer Exhibition 1972. Det kongelige Bibliotek. [Ved Inge Henriksen]. 4o s. ill. 3 kr.

Torben Nielsen, Modtagelsen af Digte 18o3. Oehlenschläger-Studier 1972 s. 7-32.

Nyerhvervede udenlandske periodica og serier. 12. årg. nr. 2 1/4-3o/6 1972. 5 s. Gratis.

Oversigt over Systematisk katalog for Udenlandske afdelings Ældre samling (-1949). Publikumsorienteringer 3. København 1972. 12 s. Gratis.

Salgsliste (liste over publikationer udgivet af Det kongelige Bibliotek). Publikumsorienteringer 1. København 1972. 11 s. Gratis.

Rigsbibliotekarembedet, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11

Rigsbibliotekar Palle Birkelund
Kontorchef Pierre Bigandt
Førstebibliotekar Jacob Thomsen

Det kongelige Bibliotek, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11

Dansk nationalbibliotek, universitets- og hovedfagbibliotek for humaniora og samfundsvidenskaber.

Danske afdeling	førstebibl. N.-H. Jeppesen
Håndskriftafdelingen	førstebibl. Kåre Olsen
Instituttjenesten	førstebibl. Jacob Thomsen
Judaistisk afdeling	fg.førstebibl. T. Berenstein
Katalogiseringsafdelingen	førstebibl. Inger Warmind
Kontakt- og oplysningsafdelingen	forskningsbibl. Ida Haugsted
Kort- og billedafdelingen	førstebibl. Bjørn Ochsner
Musikafdelingen	førstebibl. E.-B. Fanger
Nationalbibliografisk afdeling	forskningsbibl. Mogens Haugsted
Systematisk katalog for Udenlandske afdelings Nyere samling	førstebibl. Mogens Weitemeyer
Orientalsk afdeling	førstebibl. F. Møller-Kristensen
Publikumsafdelingen	førstebibl. Henning Einersen
Tidsskriftafdelingen	førstebibl. Torben W. Langer
Udenlandske afdeling	førstebibl. André Nicolet

Universitetsbibliotekets 1. afdeling, Fiolstræde 1, 1171 København K. (01) Mi 875

Humanistisk bibliotek og avissamling

Overbibliotekar Torben Nielsen
Førstebibliotekar Torben Palsbo

Universitetsbibliotekets 2. afdeling, Nørre Allé 49, 2200 København N. (01) 39 65 23

Hovedfagbibliotek for medicin og naturvidenskab.

Overbibliotekar Bernt Løppenthin
Førstebibliotekar Holger Friis
Førstebibliotekar S.Aksel Uhrenholt

I.D.É. (Institut danois des Échanges), Bredgade 60, 1260 København K. (01) Pa 6521

Danmarks institut for international udveksling af videnskabelige publikationer.

Førstebibliotekar Rita Ejlersen

På bagsiden: Udsnit af Grønlandskort med randillustrationer, der viser hval- og sælfangst. Ca. 1650. Se også forsidebilledet og s. 20.

A Whale is ordinarly about 60 foote longe

When the whale comes aboue water ye shallop rowes towards him and being within reach of him the harpoiner darts his harpingiron at him out of both his hands and being fast they lance him to death

The whale is cut up as hee lyes floting crosse the stearne of a shipp the blubber is cut from the flesh by peeces 3 or 4 foote long and being raised is rowed on shore towards the coopers

They place 2 or 3 coopers on a roe and ye chopping boat on the one side and the cooling boate on the other side to receiue ye oyle of ye coopers, the chopt blubber being boyled is taken out of the coopers and put in wiker baskets or harowes throwg wch the oyle is dreaned and runes into ye cooler wch is ½ full of water out of wch it is conuaied by troughs into buts or hogsheads

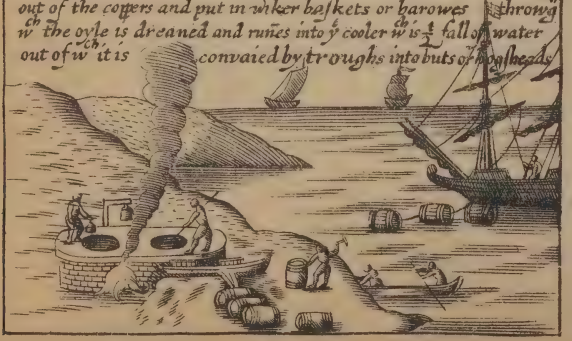

The Seamorce is in quantity as bigg as an oxe

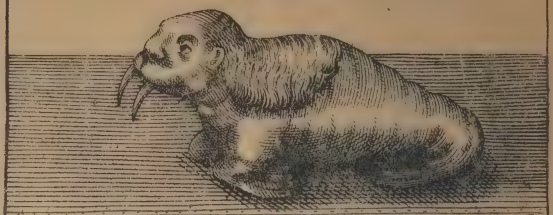

When the whale is killed hee is in this mann towed to the shipps by twoe or three shallops made fast one to another.

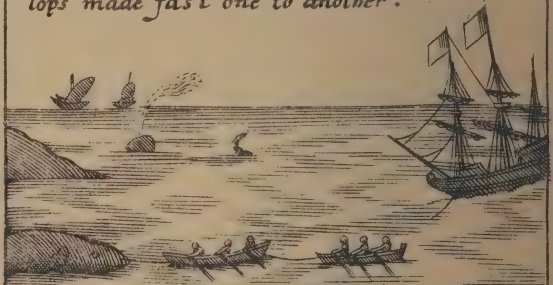

The peeces of blubber are towed to the shore side by a shallop and drawne on shore by a crane or caried by twoe menn on a barrowe to ye twoe cutters wch cutts them the breadth of a trencher and very thine & by twoe boys are caried wth handhooks to ye choppers

Thus they make cleane and scrape ye whale fins

LIBRARY

MEDDELELSER FRA RIGSBIBLIOTEKAREN

23. årgang nr. 4. 1972

Indhold:

Rigsbibliotekarembedet.....s. 1
Nanna Schiødt, Musicat.....s. 3
Det kongelige Bibliotek.....s. 10
Udstillinger.....s. 10
Danske afdeling.....s. 14
Håndskriftafdelingen.....s. 17
Judaistisk afdeling.....s. 20
Kort- og billedafdelingen.....s. 22
Musikafdelingen.....s. 24
Orientalsk afdeling.....s. 25
Udenlandske afdeling.....s. 25
Rejser, Kurser, Personalia.....s. 26
Universitetsbibliotekets 1. afdeling.....s. 35
Universitetsbibliotekets 2. afdeling.....s. 37
Leo-tidsskriftfortegnelse.....s. 37
Biological Abstracts Previews.....s. 37
Rejser, Kurser, Personalia.....s. 38
I.D.E.....s. 40
Publikationer.....s. 42

Meddelelser fra Rigsbibliotekaren
Udgivet af Rigsbibliotekarembedet
Redaktion: Kontakt- og oplysningsafdelingen ved Ida Haugsted

Ekspedition: Det kongelige Bibliotek, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11 lokal 363, 364

Oplag: 2.200. Udkommer med 4 nr. årligt. Gratis
Tryk: Det kongelige Bibliotek. Eftertryk tilladt

Redaktionen afsluttet 1. december 1972

Forsiden: Udsnit af omslag om "Cecilia. Et Syngespil i tre Handlinger. Souffleur Partie. 1782".

Rigsbibliotekarembedet

Forskningsbibliotekernes Fællesråd

Fællesrådets forretningsudvalg har i efteråret 1972 afholdt fire møder, heraf ét heldagsmøde. Man har bl.a. haft en foreløbig drøftelse af betænkningen om opbygning af Ålborg Universitetsbibliotek, afgivet en udtalelse til Undervisningsministeriet om udkast til styrelsesbekendtgørelse for Roskilde Universitetscenter og udarbejdet et responsum om forskningsbibliotekernes stilling i Undervisningsministeriets struktur- og rationaliseringsudvalgs 1. betænkning.

Til samarbejdsorganet for de nordiske forskningsbiblioteksråd er valgt Vibeke Ammundsen og Palle Birkelund. Til den provisoriske styrelse for Scandiaplanen er udpeget Helge Nielsen og Karl V. Thomsen. Desuden er der nedsat et nyt nationalt udvalg for folkebiblioteker og forskningsbiblioteker vedrørende katalogiseringsregler og bibliografisk datastruktur efter anmodning fra Randsvangen-konferencen om katalogisering og edb, juni 1972. Dette udvalg, der afløser de tidligere nedsatte udvalg om katalogiseringsregler, har følgende medlemmer fra forskningsbiblioteksside: B. Barnholdt, Inga Kruse, Inger Malmtorp, Fritze Smith, Mette Stockmarr og Inger Warmind. Tilforordnede er Per Mogens Petersen og M. Weitemeyer. Sekretær for forskningsbibliotekernes sektion af udvalget er Illa Steensgaard.

Accessionsrådet

Accessionsrådet har i efteråret 1973 afholdt fire møder, hvor man har taget stilling til forslag om en række større køb, vedtaget en fuldstændig nyordning af disputatsaccessionen og givet præciseringer af visse punkter i fagdelingssystemet.

Besøg

Rigsbibliotekarembedet har haft følgende besøg: Den kinesiske ambassadør, førstebibliotekar Josef Zencikiewicz, Nationalbiblioteket i Warszawa, Joel W. Lundeen, MA, lederen af Det lutherske Bibliotek i Chicago, og førstebibliotekar ved Universitetsbiblioteket

i Oslo Øivind Anker.

Rigsbibliotekarembedet har efter anmodning fra Ministeriet for kulturelle anliggender inden for rammerne af den dansk-italienske kulturaftale tilrettelagt et studiebesøg i Danmark i tiden 20.-30. november 1972 for dott. Sante Rossetto, Universitetsbiblioteket i Padova.

Rejser og konferencer

Rigsbibliotekaren deltog 18. september i NORDDOK-mødet i Oslo, 25.-26. september i gruppe D's konference på Hindsgavl Slot, Middelfart, vedrørende accessionsproblemer.

4. oktober aflagde rigsbibliotekaren besøg på Valdemars Slot med henblik på en gennemgang af slottets bibliotek.

9.-10. november deltog rigsbibliotekaren i Danmarks Biblioteksforenings årsmøde på Nyborg Strand.

I ugen 27. november - 2. december deltog rigsbibliotekaren efter indbydelse i et af UNESCO og det tjekkiske nationalbibliotek arrangeret "International Symposium on European Library Systems" i Prag.

La plupart des gens ont peur de l'ordinateur parce qu'ils le connaissent pas. Ils le déifient.

(Iannis Xenakis)

MUSICAT

eller katalogisering af musikhåndskrifter på computer

af cand. mag. Nanna Schiødt.

I musikafdelingen på Det kongelige Bibliotek står en EDB terminal (IBM 2741), der gennem telefonen er forbundet med den nye computer (IBM 370) på NEUCC (Northern Europe University Computing Center) i Lundtofte, hvor jeg har fået lagerplads til at bygge et musikdatasæt op. Via terminalen kan man efterhånden som musikdatasættet bliver udbygget få besvaret spørgsmål inden for de musikalske områder, som RISM projektet dækker.

Efter med held at have prøvekørt et lille materiale "i hånden" og derefter på maskinen i Lundtofte (med velvillig hjælp til programmering af civilingeniør Smith Nielsen), fik jeg i april 1972 af Statens humanistiske Forskningsråd stillet midler til rådighed i to år til dækning af løn til mig selv, leje af computer (ca. 800 kr. om måneden), leje af modem (470 kr. i kvartalet) og telefonregning (2-3 timer daglig). Selve projektet går ud på at registrere alle musikhåndskrifter (ca. 4000) i Danmark, der er skrevet før år 1800. Dette er et led i et stort internationalt bibliografisk projekt, RISM (Répertoire International des Sources Musicales)*, men samtidig dækker registreringen et nationalt behov, idet store dele af manuskripterne kun er mangelfuldt eller slet ikke katalogiseret. Det drejer sig bl.a. om samlinger fra Herlufsholm (nu Odense Universitetsbibliotek), Teaterhistorisk Museum, Det kongelige Bibliotek, Brødremenigheden i Christiansfeld og flere andre.

Checklist for cataloguing music manuscripts and prints.

Title and statement of authorship area + edition area	00. Library signature and call number 01. Name (composer, editor, anonymus) 02. Name (author of text) 03. Filing title 04. Title 05. Parallel titles
Imprint area	10. Ms. 11. Copy/Autograph 12. Date of ms 13. Name or country of scribe 14. Place of publication 15. Name of publisher 16. Date of publication 17. Place of printing 18. Name of printer 19. Edition and plate number
Collation area I	20. Score, parts, pianoscore 21. Volumes (if more than 1) 22. Pages or leaves 23. Incomplete 24. Format 25. Illustrations 26. Material 27. Watermarks
Collation area II	30. Instrumentation 31. Movements, time, key, enumeration of parts of the work 32. Musical incipit 33. Text incipit
Series area	40. Series statement 41. More than one series 42. Sub-series statement 43. Numbering within series
Notes area	50. Bibliographical references 51. Dates, if they are not included in 04, 12, or 16 52. Language of text 53. Provenance 54. Binding 55. Price 56. Diverse
	60. Main Call number if work is included in a convolute or recueil

Fig. 1. Checklisten er endnu ikke helt færdigbehandlet, og kan derfor stadig undergå ændringer. Princippet er, at man udtager de punkter, man har brug for, når man enten skal lægge information ind i computeren eller tage noget ud. Se eks.

Grunden til, at det har ligget lidt tungt med musik-mss-katalogiseringen, og det gælder også andre lande, er for det første, at musikkatalogisering i sig selv er mere kompliceret end katalogisering af bøger. Der kræves flere detaljer og kendskab til musik. For manuskripternes vedkommende kompliceres det yderligere ved, at hvert håndskrift er et unicum, der ikke som ved trykt musik kan sammenlignes med et andet paralleltryk. Der må flere enkeltinformationer til for at konstatere, om man nu virkelig sidder med den samme G-dur concerto grosso af Corelli, fundet i forskellige håndskriftkopier forskellige steder i verden.

Så snart der er tale om mange detaljer og et stort materiale, kan det for det meste betale sig at tænke i EDB-baner, da man kan få computeren til automatisk og hurtigt at ordne og udnytte alle oplysninger (data). Det er lidt ærgerligt at bruge tid på at nedfælde detaljeret information om et værk, hvis man derefter kun får indgang til det gennem de to traditionelle døre: komponist og genre. Teoretisk set kan man godt opstille flere kataloger og derved få flere indgange til stoffet, hvad man bl.a. er nødt til i Danmarks Radios diskotek, men i praksis ligger det tungt med at få arbejdskraft til at opstille den slags ekstrakataloger.

Fra andet arbejde med computer vidste jeg, at den på meget kort tid kan skrive alle arter af kataloger ud, som man har brug for, men først måtte jeg have et katalogiseringssystem, et skema med rubrikker til de enkelte oplysninger. Da det ikke fandtes nogen steder, måtte jeg udarbejde det selv på grundlag af allerede eksisterende katalogiseringsregler og samtaler med musikkolleger fra universitet og bibliotek.- I september kunne vi endelig diskutere min skitse i den internationale musikkatalogiseringskommission ved AIBM's møde i Bologna. Den viste sig at være internationalt anvendelig, hvis jeg tilpassede den lidt mere til mine kollegers ønsker (Tyskland, USA, Frankrig, Tjekkoslovakiet), og fig.1 viser dette sæt simplificerede katalogiseringsregler, som de ser ud efter sidste omarbejdelse. Som det ses er der plads til endnu flere grupper, ligesom enkeltgrupperne kan opdeles. Det viste sig, at ikke alene var computeren glad for en sådan liste, men arbejdsprocessen bliver også gjort nemmere for katalogisator: Man husker, hvad man skal se efter i noden, og er der ingen oplysninger at sætte ud for et nummer, går man videre til det næste, som det ses i eksemplerne.

Rettelser og yderligere oplysninger kan når som helst indsættes ved at kalde på noden i lageret. F.eks. er jeg ikke sikker på, at Chr. Pram har udskrevet teksten i "Cecilia" (linie 1414). Hvis en eller anden finder ud af det, skriver jeg "Ceci" på maskinen, og Cecilia bliver automatisk skrevet ud, så jeg kan slette ?-tegnet ved Pram (se fig. 2).

Ved udarbejdelse af "Checklisten" og valg af computer gjorde et ejendommeligt forhold sig gældende: på den ene side er man nødt til at gøre sit projekt så bredt og internationalt som muligt for at det kan betale sig at køre det, på den anden side er mange biblioteks- og computerfolk meget utilbøjelige til at rokke ved deres egne ideer, når det kommer til stykket. Man var interesseret i musikprojektet både på RECKU (Det regionale EDB-center ved Københavns Universitet), RECAU (do. do. ved Aarhus Universitet) og NEUCC, men hver havde sine computere, og computerne igen hver sine programmerere med diverse forslag. Da RECKU og RECAU på det tidspunkt, hvor jeg prøvekørte, ikke rigtig var "kørt til", valgte jeg NEUCC. Det er dog nu muligt at sende mine magnetbånd til RECAU (en CDC 6400) og få dem behandlet på denne meget hurtige maskine. Herligt ville det være, hvis man kunne ringe op til RECKU, når NEUCC var optaget, og hver dag få samlet sit input sammen et af stederne.

Jeg syntes i begyndelsen, at de månedlige udgifter til computeren var store, men når jeg nu ser, hvilke traditionelle processer, der spares, er det faktisk billigt, og man har tilmed fået mulighed for nårsomhelst at kunne "slå op" i datasættet under et hvilket som helst opslagsord.

Den traditionelle proces er følgende: a) En person skriver kladdeseddel til noden. b) En anden person retter kladdesedlen. c) Den overgives til mat-skriveren. d) Maten går til trykning. e) De mangfoldiggjorte kort kommer tilbage, fordeles, alfabetiseres og systematiseres af forskellige personer. f) De ordnede kort nedsættes i katalogerne. g) Evt. skal kortene trykkes i bogform, hvilket igen starter en ny procesrække.

På computeren foregår a-g på følgende måde: a) Jeg ringer op til computeren og beder den om at lægge mit datasæt, MUSICAT, ned i arbejdslageret på IBM 370'eren, så jeg kan skrive kladdesedler ind. Papir i endeløse baner (kan rives af i A4 format) sidder parat i skrivemaskinen - intet kort skal passes til og rettes ind. Skrives der fejl, rettes det ved at skrive oveni. b) Samme proces, dog er

```
f-
                                                                    14080000
00. DKKk mu7212.1633                                                14090000
01.[Dezede, Nicolas]                                                14100000
02. [Mabille]                                                       14110000
04. Cecilia/Et Syngespil/I tre Handlinger/Souffleur Partie/1782     14120000
05. [Cecile]                                                        14130000
10. Ms. Copy[by Chr.Pram?]. 1782                                    14140000
20. Reduced score. 146 p. 220x305                                   14150000
30. Voices and vlc                                                  14160000
31. No.1-16                                                         14170000
32. And.amoroso C-1 bB 3/8)8'A A A /3QA"C8.'B6A8G/6QA8"C3QC'BA 8B/4A 14180000
33.                    Det Hiertes/ Frihed    / er ej      /meer    14190000
50. Aumont og Collin vol.V, p.104                                   14200000
51. First performed 1782                                            14210000
52. Da.text. Translated from French by C.Pram                       14220000
53. Det kgl.Teater S.P.32                                           14230000
                                                                    14240000
```

Fig. 2. Eksempel på katalogisering af sufflørpartitur. Nogle af punkterne er her slået sammen i een linie. Hvis man skelner mellem let, grundig og meget grundig registrering, er dette eksempel på en grundig. Meget grundig ville have medtaget 26., 27. og 54. (Se fig. 1).

det desværre mig selv, der læser korrektur, da jeg er alene om projektet. Hvis der er fejl, kaldes de forkerte linier ud (bemærk den praktiske linienummerering; se fig. 2), og jeg beder computeren modtage mine rettelser. c) Jeg beder maskinen skrive en renskrift ud. d-f ordnes på NEUCC af IBM 370 ved hjælp af de programmer, der er skrevet af Smith Nielsen som led i et forskningsprojekt, han kører. Alle rubrikker i "Checklisten" kan bruges som ordningskriterium, hvorved man får nøgler til alle de hidtil låsede døre i informationskomplekset. Katalogerne kan indbindes og stilles op på hylden. Hvis en forsker får lyst til at opklare anonymer fra 1600-tallet, kan han få en udskrift af dem. Hvis Sorø Akademi gerne vil have en katalog over deres beholdning af musikmanuskripter, kan det også klares. Måske er de kun interesserede i at få skrevet punkterne 00., 01. og 04. ud. Det kan også lade sig gøre. g) Hvis inputtet skal komme ud som trykt katalog, er der nu også skrevet et program med det for øje. "RILM abstracts" * bruger nemlig dette meget komplicerede photocomposition program til at fremstille tidsskriftet med. RILM centret i New York har foreslået, at jeg sender et magnetbånd

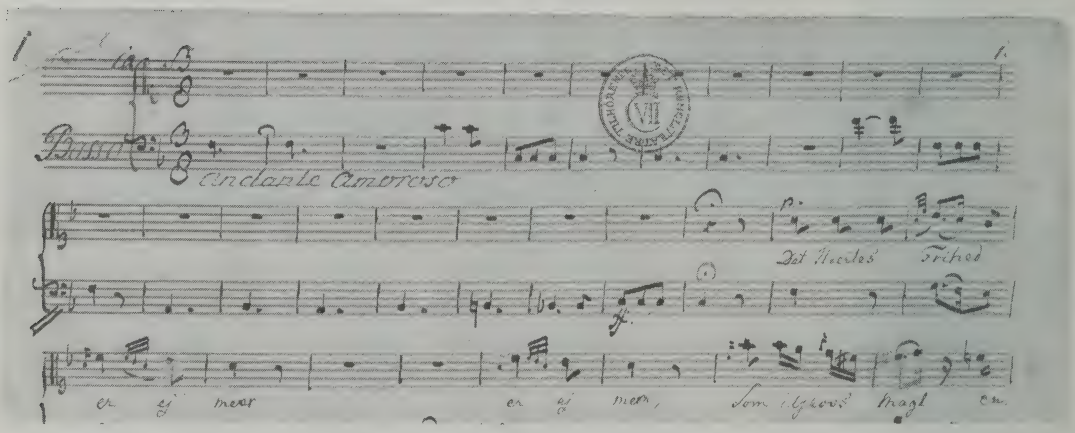

Fig. 3. Incipit til "Cecilia. Et Syngespil i tre Handlinger. Souffleur Partie. 1782".

over til prøvekøring, når jeg har tilstrækkeligt materiale. Der findes i Tyskland et program, der kan oversætte musikkoden (jeg har brugt den såkaldte "Plaine and Easie", udarbejdet af Barry Brook) til rigtige noder inden trykningen. Tyskerne er også blevet lovet et magnetbånd til prøvekøring.

Punkt g) er altså endnu ikke realiseret, men skulle gerne være det til september (7-9-13). MUSICAT skulle også åbne muligheden for at samle alle kopier fra alle lande af f.eks. Corellis G-dur concerto grosso under eet. Punkt 31 og især punkt 32, "musikkens fingeraftryk": ingen melodi ligner nogen anden efter node nummer 12, skulle kunne klare det. Vi får se.-

*Vedr. RISM, se: Dansk Musiktidsskrift. 1970, nr. 4., Bogens Verden. 1970, nr. 6. Vedr. "RILM abstracts", se: Dansk Musiktidsskrift. 1970, nr. 6. (Artikler af forfatteren)

Det kongelige Bibliotek

Edb-kontaktgruppe

Det kongelige Biblioteks edb-kontaktgruppe er blevet nedsat af rigsbibliotekaren den 25. september 1972 med følgende medlemmer: Ivar Hoel, Annika Salomonsen, Jacob Thomsen, Inger Warmind og Mogens Weitemeyer. Gruppens kommissorium er at være et forum for drøftelse mellem de personer på biblioteket, der direkte beskæftiger sig med igangsatte edb-projekter, og den skal være kommunikationsled mellem disse personer og bibliotekets øvrige personale samt forskningsbibliotekernes centrale organer. Udvalget har endvidere opfordret til, at der fra hver af bibliotekets afdelinger er udpeget 1-2 faste repræsentanter i edb-anliggender, foreløbig udpeget for en 2-årig periode. Det første møde afholdtes den 26. oktober 1972.

Særfrimærke

I anledning af Det kongelige Biblioteks 300-års jubilæum har Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet truffet beslutning om at udgive et særfrimærke. Frimærket er påtænkt udsendt den 18. oktober 1973 i værdien 1,20 kr.

"Teatret i Grønnegade"

250-året for åbningen af den danske skueplads i Lille Grønnegade den 23. september 1722 fejredes af Det kongelige Bibliotek med en udstilling den 23. september til den 12. november. Arrangør var forskningsbibliotekarerne Poul V. Nielsen og Poul Raimund Jørgensen.

Udstillingen centrerede sig om de bevarede teaterplakater, hvoraf mange kun er bevaret i det eksemplar, der vistes på udstillingen. Plakaterne viste Grønnegadeteatrets repertoire, der bl.a. omfattede Holbergs komedier, oversættelser af franske tragedier og komedier og først og fremmest Molière, samt harlekinader. Udstillingen viste endvidere arkivalier om skuepladsens oprettelse og ophør, heriblandt Frederik IV's privilegium til den danske skueplads'grundlægger Montaigu, og dennes dagbogsnotater fra de

første premierer, prologer og bønskrifter fra aktørerne og andet materiale fra samlingerne.

Det indre Univers

I tiden 17. november til 14. januar 1973 arrangeredes en udstilling om bevidsthedsudvidelser. Med udgangspunkt i det sidste tiårs ungdomsbevægelser forsøgte udstillingen at trække linier til tidligere tiders og andre samfunds forsøg på at bryde igennem til en "anden" eller "højere" virkelighed. Der udstilledes bl.a. eksempler på de unges "lærebøger" og "bibler", f.eks. Hesse, Leary, Castaneda, Huxley o.a. På udstillingen sås materiale, der behandler emnet fra psykologisk synsvinkel, andet viste alkymi, magi og okkultisme. Et afsnit viste middelaldermystik, et andet orientalske religioner og et tredie primitive religioners ritualer. Der var også et litterært afsnit og en montre om William Blake. På udstillingen var endvidere ophængt værker af Leif Madsen, Peter Severin og Kurt Storm Smith. Udstillingen var arrangeret af forskningsbibliotekarerne M. Licht, F. Møller-Kristensen, Inge Henriksen, Tue Gad, N. Alkjær, P. Meisner, H. Weltzer og overassistent N. Koch med bidrag af lektor Johs. Fabricius, komponisten Per Nørgaard og amanuensis Kresten Bjerg. I forbindelse med udstillingen udsendtes bogen "Det indre Univers", se s. 42.

Struensee vandreudstillingen

Det kongelige Biblioteks vandreudstilling om Struensee har været udlånt til Gentofte Kommunebibliotek og er reserveret til Københavns Hovedbibliotek, Middelfart Folkebibliotek og Tåstrup Bibliotek. Se iøvrigt "Meddelelser fra Rigsbibliotekaren" 23. årg. nr. 3 1972 s. 13.

Øvrige vandreudstillinger

Blandt bibliotekets andre udstillinger har H.C. Andersen været udlånt til Ullerslev Kommunes Bibliotek; Jeppe Åkjær til Herning Centralbibliotek; Dansk Vestindien til Stevns Bibliotek, Rødby Bibliotek, Hjørring Bibliotek, Herning Centralbibliotek og Helsinge Bibliotek; Johan Thomas Lundbye til Helsingør Kommunes Bibliotek og Herning Centralbibliotek; Martin Andersen Nexø til Tåstrup Bibliotek; Hans Egede og Grønland til Zahles Gymnasieskoles Bibliotek og

Ballerup-Måløv Kommunes Biblioteker, Hovedbiblioteket. Det kongelige Biblioteks nyeste vandreudstilling om Grundtvigs liv og virke har været vist på Danmarks Lærerhøjskole, Odense Centralbibliotek og Rødovre Gymnasium.

Bogbind

Efter indbydelse fra Landsforeningen Dansk Brugskunst og Design, har bogbindermester Knud Erik Larsen deltaget i udstillingen "Brugskunst i Viborg" i dagene 12.-22. oktober 1972. Bogbinderiet har ligeledes medvirket ved udlån af billeder og værktøj til belysning af arbejdsprocessen for den håndindbundne bog. Se s. 13

Tønder Museum

Til brug for en udstilling på Tønder Museum arrangeret af Forening for Boghaandværk, Sydjysk afdeling, har Danske afdeling udlånt en række af de ældste bøger, der er trykt i Tønder.

Håndskrifter i Stockholm

Fra 21. september til 19. november 1972 vistes på Nordiska Museet i Stockholm en udstilling med titlen "Isländska handskrifter från Köpenhamn". Udstillingen, der bestod af islandske håndskrifter fra Den arnamagnæanske Samling og Det kongelige Bibliotek, var arrangeret i samarbejde med Foreningen Norden, den islandske og danske ambassade i Stockholm, og åbnedes af Danmarks ambassadør i Sverige, Erik Schram-Nielsen.

J.F. Willumsen, Mine Erindringer. Helbind af gul oaseged med skindpålægning. Bind: Knud Erik Larsen, Det kongelige Bibliotek. Udført 1964. Se s. 13.

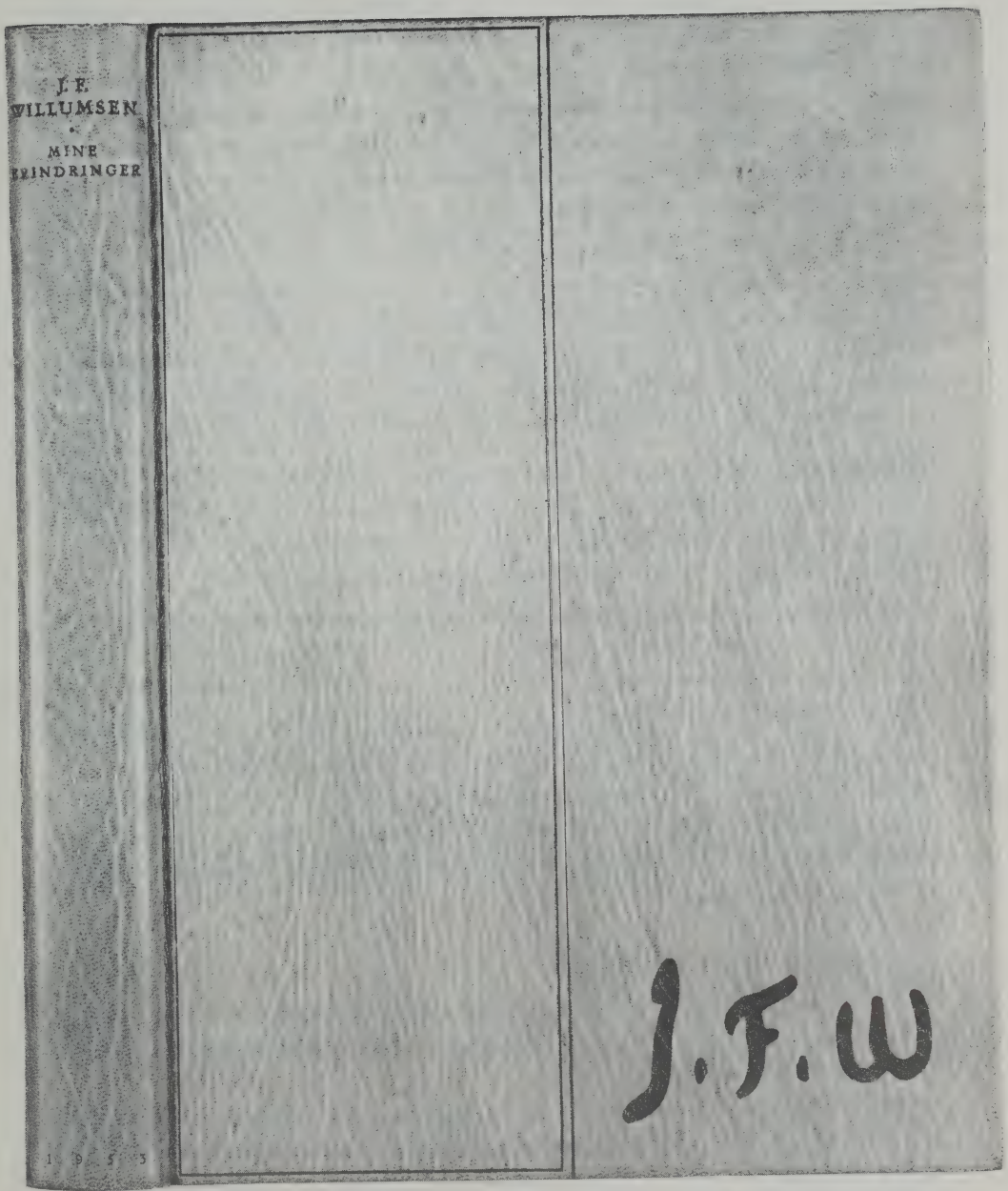
J. F.
WILLUMSEN
MINE
ERINDRINGER
1953
J. F. W

Danske afdeling

Erhvervelser

Danske afdeling har som gave fra Nationalmuseets 2. afdeling modtaget et eksemplar af Christian III's danske bibel (1550), der på flere punkter afviger fra de tre eksemplarer, afdelingen i forvejen havde i sine samlinger.

Til Bogbindsamlingen har Danske afdeling som gave fra Ny Carlsbergfondet modtaget et helbind udført af bogbindermester Ole Olsen efter tegning af maleren Svend Wiig Hansen. Bindet er af sort oaseged med hvid skindpålægning og sidder om William Shakespeare: Troilus og Cressida. På dansk ved Ole Sarvig. Originallitografier af Svend Wiig Hansen (København: Brøndums Forlag 1968). Se s. 31

Endvidere har afdelingen erhvervet Søren Kierkegaards "Indøvelse i Christendom" (1850) med følgende dedikation fra Kierkegaard til biskop Mynster: "Til Deres Excellence højærværdige Hr. Biskop Dr. Mynster St. af D. m.m. med dyb Ærefrygt fra Udgiveren".

Afdelingen har desuden erhvervet 7 skillingsviser fra 1600-tallet.

Indsamling af EF-materiale

I samarbejde med Nationalmuseets 3. afdeling har Danske afdeling indsamlet oplysnings- og agitationsmateriale fra debatten op til folkeafstemningen om Danmarks tilslutning til EF. Afdelingen vil gerne opfordre alle, der ligger inde med sådant materiale, til at indsende det til Det kongelige Bibliotek, Danske afdeling, Pligtafleveringskontoret.

Ny årgang af Dania Polyglotta

Danske afdeling har i oktober udsendt 1971-årgangen af Dania Polyglotta, den løbende årlige bibliografi over fremmedsproget litteratur om Danmark.

"Dania Polyglotta" betyder det mangesprogede Danmark, og bibliografien må siges at bære dette navn med rette, da den omfatter litteratur på 30 forskellige sprog. Ved siden af titler på hovedsprogene finder man så eksotiske sprog som swahili og kazakhisk repræsenteret.

Af bibliografiens over 1500 titler på fremmedsprogede bøger og artikler handler de fleste om Danmark; 156 bøger og 295 artikler udkommet herhjemme på andre sprog end dansk fortæller om danskernes syn på sig selv, mens 214 bøger og 273 artikler udgivet i udlandet oplyser os om udlændingenes indtryk af os. Titlerne er ordnet efter emner, og et blik på indholdsoversigten viser, at næppe noget aspekt af livet i Danmark er forsømt. Med Dania Polyglotta som nøgle kan man informere udlændinge om dansk økonomi, politik, historie, kunst, mejeribrug, litteratur, fysik, sociologi (incl. sexualsociologi), om Christian IV, H.C. Andersen, Bohr og Kierkegaard.

I tilgift til al litteraturen om Danmark får man med Dania Polyglotta også en fortegnelse over oversættelser af dansk litteratur til fremmede sprog. Der er mange oversættelser af dansk faglitteratur, men mest interessant er nok fortegnelsen over de 282 oversættelser af dansk skønlitteratur, som udkom i 1971. Det er en broget skare af danske forfattere, som med disse oversættelser er gjort tilgængelig for verden uden for Danmark; klassikere som Holberg, J.P. Jacobsen, Andersen Nexø, Karen Blixen side om side med Rifbjerg, Bent William Rasmussen, Peter Seeberg, Ernst Bruun Olsen. Børnebøgerne er repræsenteret med den uopslidelige H.C. Andersen på utallige sprog, men også med navne som Cecil Bødker, Halfdan Rasmussen, Ib Spang Olsen. Og man vil konstatere som kuriosum, at mens Karin Michaëlis stadig læses i Tyskland, er spanierne åbenbart vilde med vor barndoms Susy-bøger og Puk-bøger. Danmark byder virkelig verden på en rig variation af litterære oplevelser!

Dania Polyglotta. Literature on Denmark in languages other than Danish & Books of Danish interest published abroad. New series 3. 1971 (Cph. 1972). Jfr. s.42 , Publikationer.

Pige i Ebeltoft. Foto af Morten Bo. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen. Se s. 23.

Håndskriftafdelingen

Gaver

Afdelingen har modtaget nogle breve til lægen og politikeren C.E. Fenger og hustru Ida, født Plockross, samt til deres børn og slægtninge. Fra direktør Allan Bock.

Dansk Forfatterforenings arkiv fra foreningens oprettelse i 1894 indtil 1970. Foreløbig utilgængeligt. Fra Dansk Forfatterforening.

Lektor Henry Svenssons efterladte sproglige manuskripter. Fra fhv. rektor A.B. Prip, Randers.

18 breve fra J. Christian Bay til forfatteren, bibliotekar Anders Uhrskov, Hillerød. Foreløbig utilgængelige. Fra advokat Bent Uhrskov.

Maleren C.W. Eckersbergs "vejrdagbøger", dvs. 13 bind med daglige optegnelser om vejr, vind og temperatur, som han førte fra 30. juli 1826 til 5. marts 1851. Fra Meteorologisk Institut, Klimatologisk afdeling.

Grosserer J.F. Carøe's almanakker fra årene 1849-1852 og 1857-1893. Grosserer Carøe drev et stort københavnsk korneksportfirma med tilknyttet søforsikring og dampskibsekspedition, og almanakkerne indeholder optegnelser om vejrforhold og skibes ankomst til København. Fra Meteorologisk Institut, Klimatologisk afdeling.

Lektor V. Østerbergs optegnelser vedrørende hans Shakespeare-oversættelser. Fra professorinde Paul V. Rubow.

Lægen og forfatteren Aage Krarup Nielsens efterladte papirer, bl.a. materiale til bøgerne "Mads Lange til Bali" og "Helvede hinsides Havet" samt manuskript til "Mit Livs Eventyrrejse". Fra hans bo.

Landinspektør, professor ved Polyteknisk Læreanstalt Peder Thygesen: Breve og personalia samt manuskript til hans slægtebog: "En Linie af Hedeagerslægten", udg. 1950. Fra Margherita Flor Thygesen.

Breve fra den grønlandske præst Tobias Mørch til hans danske plejesøster Juliane Orth fra årene 1884-1913. Fra Svend Rasmussen.

En samling breve til kunsthandler Chr. Larsen fra danske malere,

bl.a. talrige fra L.A. Ring. Fra fru Sigrid Andersen, født Larsen.

Breve fra Johannes Larsen til Hans Hvass fra årene 1941-1957 samt tre scrapbøger med avisudklip fra Berlingske Aftenavis af en serie om fugle med tegninger af Johannes Larsen og tekst af Hans Hvass. Fra lektor Hans Hvass. Se s. 19

Digte af kildekonen i Søndermarken, Marie Villadsen, samt nogle breve fra hende til manufakturhandler Fr. Steiner og hustru. Fra Arne Salicath.

Gæstebøger fra den danske pavillon på verdensudstillingen i Paris 1937, indbundet af bogbindermester Ingeborg Börjeson. Fra fru Ingeborg Börjeson, Enskede, Sverige.

Materiale til Paul V. Rubows biografi om Holger Drachmann, hovedsagelig Harriet Benzons afskrifter af breve til og fra Holger Drachmann. Fra professorinde Paul V. Rubow.

En forelæsning af Ole Sarvig om hans egne værkers tilblivelse, holdt for de danskstuderende hos professor Ejnar Thomsen 21. februar 1945. Foreløbig utilgængelig. Fra Ole Sarvig.

Det Borries'ske familiearkiv, omfattende breve og personalia for seks generationer af familierne Schinmeier, Lütken, Borries, Bang, Hassing og Worsaae. Fra professor, dr.phil. L.L. Hammerich.

En samling breve til forfatteren A.C. Andersen fra Henry Madsen. Fra fru Elin Holten, Hørsholm.

En del af hof- og ordensjuveler, mag.art. Jørgen Michelsens familiearkiv. Fra Jørgen Michelsen.

Erhvervelser

Afdelingen har erhvervet 23 breve fra Martin A. Hansen til lærer Johs. Skovenborg, Christiansfeld, fra årene 1935 til 1953.

Kgl. patent af 30. november 1857, hvorved cand.polyt. J.C.A. Nees og telegrafist H.V. Kaalund - den senere digter - fik eneret for hertugdømmerne på at forfærdige transportable kunstfontæner.

Erik Stinus: I al den tid en sten. Tre beretninger. Maskinskrevet trykmanuskript. Foreløbig utilgængeligt.

Christian Kampmann: En tid alene. Maskinskrevet manuskript i tre versioner. Foreløbig utilgængeligt.

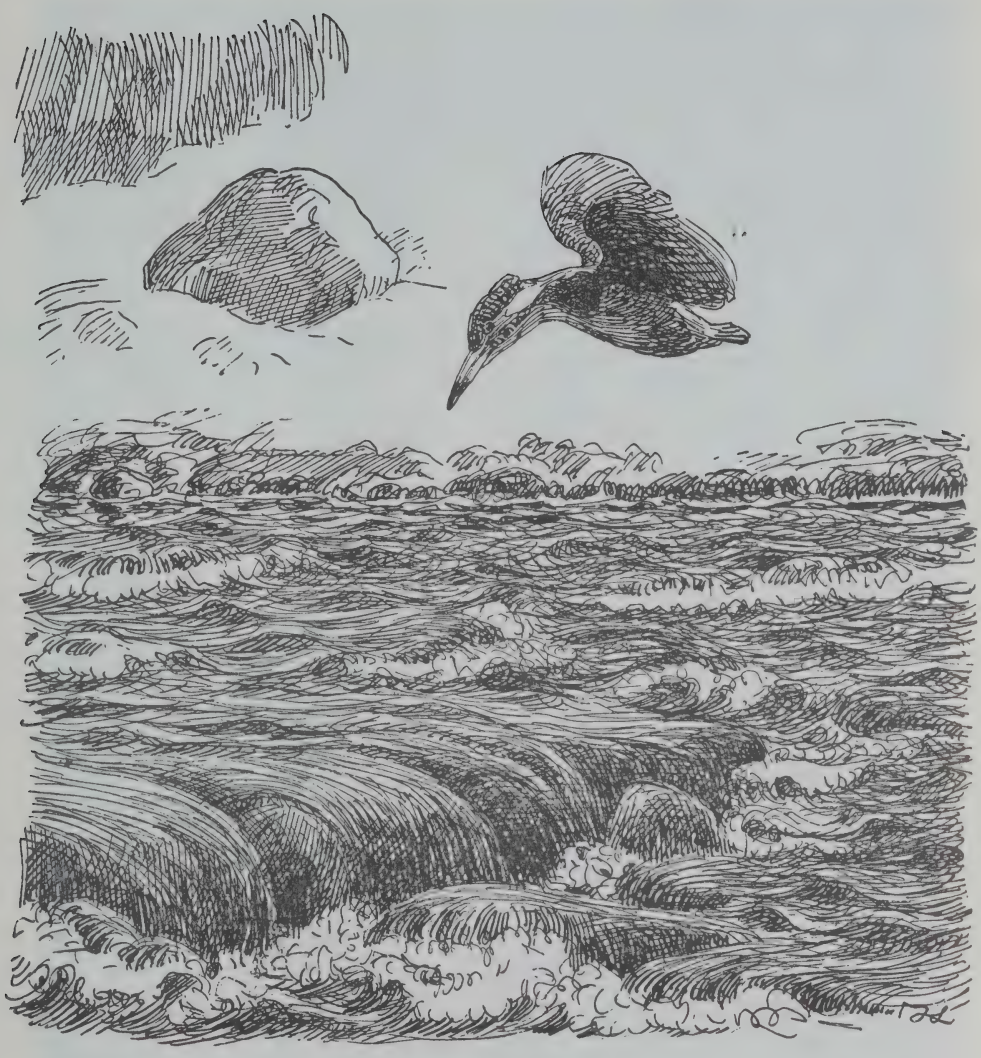

Isfugl. Avisudklip fra Berlingske Aftenavis. Scrapbog modtaget til Håndskriftafdelingen af lektor Hans Hvass. Tegning af Johs. Larsen. Se s. 18.

Frederik Paludan-Müller: Adam Homo. Første Deel. - Charite Paludan-Müllers håndeksemplar med overstregninger og forslag til rettelser.

Judaistisk afdeling

Gaver

En polsk-jødisk tilflytter har skænket afdelingen 38 bind jiddisch litteratur; heraf er 25 indlemmet i bibliotekets samling.

Mikrofilm og foto

Til Victoria University, Toronto, har afdelingen leveret en mikrofilm af 11 blade af Cod.Sim.Hebr. 19 og til Kindler Verlag, Zürich, en fotokopi af en miniature i Cod.Hebr. 37. Endvidere har man til Munksgaards Forlag, Afdelingen for skolebøger, leveret et antal reproduktioner vedrørende jødisk ceremoniel.

Besøg

I efteråret har afdelingen haft besøg af redaktør David Schön, Tel Aviv; førstebibliotekar R. Süssmann, Universitetsbiblioteket i Bergen, og professor George A. Silver, Yale University, New Haven, Conn.

Universitetslektor, cand.theol. J. Strange besøgte afdelingen med et hold teologistuderende; der blev holdt foredrag om Masorah (Biblia Hebraica).

Dansk Zionist Forbund arrangerede et gruppebesøg med 8 deltagere. Selskabet blev orienteret om "Den hebraiske bog", afdelingens historie og fik forevist den permanente udstilling. Denne udstilling er iøvrigt blevet forevist 15 udenlandske besøgende fra henholdsvis Belgien, Holland, Irland, Israel, Polen, Schweiz, Tyskland og USA.

Fotografiet viser Asta Nielsen som Stella i Den sorte Drøm (Fotorama 1911). Erhvervet til Kort- og billedafdelingen, se s.23.

Kort- og billedafdelingen

Afdelingen har udlånt materiale til følgende museer: Thorvaldsens Museum, Folkwangschule und -museum og Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte, Münster.

Besøg

Afdelingen har haft besøg af professor, dr. Olaf Klose og af J. van Beylen, leder af Nationaal Scheepvaartmuseum, Antwerpen.

I perioden 1. september - 31. november har afdelingen modtaget følgende gaver:

En større samling portrætfotografier dækkende familierne Dorph, Faber, Lerche, Zeuthen, Fenger, Monrad og flere. Fra pastor Fritz Lerche.

Billedmaterialet til "Danmarkshistoriens blå Bog" som indeholder 1493 biografier. Fra Kraks Legat.

En samling danske portrætter og historiske blade vedrørende de sønderjyske krige. Fra direktør Frederik Thorkelin.

En samling fotografier vedrørende den Reformerte Kirke i Gothersgade samt en del udenlandske topografiske blade og ca. 400 postkort. Fra førstebibliotekar André Nicolet.

Illustrationsmaterialet til "Mads Lange til Bali". Fra boet efter forfatteren Aage Krarup Nielsen.

Ca. 2000 danske portrætter, topografiske blade og danske og udenlandske postkort. Fra ekspeditionssekretær Johan Johansen, som testamentarisk gave.

Affotografering

37 gamle håndtegnede kort af bornholmske skanser og befæstninger tegnet af Charles Texière de Chabert er lånt til affotografering af overlæge, dr.med. Egill Snorrason.

Erhvervelser

To sortkridt portrætter af grafikeren Gunnar Hossy forestillende

Stereoskopfotografi. Ivigtut kryolitbrud, Arsuk fjord, Grønland. Optaget i 1868. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen.

journalisten Kjeld Koplev, se s. 36, og forfatteren Johs. Wulff.

300 negativer med motiver og beboere fra Rømø før genforeningen 1920.

70 rollebilleder af skuespillerinden Asta Nielsen. Se s. 21

En samling portrætter og topografiske blade samt en stor samling negativer fra boet efter registrator frøken Vibeke Nystrøm.

475 fotografier af fotografen Morten Bo forestillende dagliglivet og personer i landsby- og fiskerlejesamfund på Jyllands vestkyst.

Ca. 900 stereoskopfotografier omhandlende dansk og udenlandsk topografi, f.eks. tidlige optagelser fra kryolitbruddene i Ivigtut og det store jordskælv i Chicago.

Musikafdelingen

Mikrofotografering

Hr. Steffen Bing og Eva Delbanco har begge stillet stambøger til rådighed for mikrofotografering af henholdsvis "Musikalske hilsner" og "Album für Pauline Plätzer".

Gaver

Partituret til "1. Symphonie in d-moll durch M. Scherber". Fra Friedwart Kurras.

To manuskripter af Jørgen Malling: Vug, O Vove og Zwei Lieder med tekst af Holger Drachmann. Franz Xaver Gruber: Stilla natt, udsat af Orsin. Fra H. Orsin, Malmø.

Værker af komponisten Ebbe Hamerik, håndskrevne på transparentpapir. Fra fru Brita Hamerik.

En værdifuld samling orkesterværker for harmoniorkester. Denne samling omfatter ca. 250 ældre og nyere orkesterværker, samt en mindre samling kammermusik. Overdragelsen betyder en væsentlig udvidelse af lånemulighederne fra orkestersamlingen. Fra direktør Erik Krøll.

Axel Borup-Jørgensens "Marin", Opus 60 i partitur (kopi). Denne komposition har været indstillet til Nordisk Råds Musikpris. Fra Nordisk Råd.

Erhvervelser

En større samling af nulevende finske og svenske komponisters manuskriptkopier, anskaffet gennem de finske og svenske musikinformationscentre.

Orientalsk afdeling

Orientalsk afdeling har modtaget boggaver fra Den Kinesiske Folkerepubliks Ambassade og fra The Committee for the Compilation of National History, Sydkorea. 13 bd. af facsimile udgaven af Sōngjōngwōn ilgi (Diary of the Royal Secretariat: 1592-1910) og Yōngu bogosō i 25 bd. fra the Central National Library, Sydkorea. Desuden en række bøger fra Nordkorea.

Endvidere har afdelingen erhvervet skrivematerialer fra Kina samt to buddhistiske palmebladshåndskrifter.

Afdelingen har i Indien købt flere store tibetanske reprint- og bloktrykværker, ialt ca. 300 bd., omhandlende bl.a. buddhistisk filosofi og metafysik.

Medarbejdere fra Orientalsk afdeling har deltaget i udstillingen "Det indre Univers", se s. 11.

Udenlandske afdeling

Gaver

Fra Henrik Bentzons bo er modtaget 18 værker, herunder Beptiste Guarini: Il Pastor fido - Le Berger fidelle, faict italien et françois pour l'utilité de ceux qui désirent apprandre les deux langues ... Paris, 1622, og Oeuvres de Molière, avec des remarques grammaticales ... par M. Bret. 1778.

Fra Det kongelige Garnisonsbibliotek er overtaget 12 værker.

Library counsellor Kunimi Suyama fra National Diet Library, Tokyo, der besøgte biblioteket i september 1972, har skænket en reproduktion af den kinesiske maler Ma Yuans maleri: Sommerlandskab. Billedet er ophængt i Accessionsafdelingen.

Rejser • kurser • personalia

Forskningsbibliotekar Jens Søndergaard deltog i det af International Association of Law Libraries afholdte 4th. course in law librarianship i International Institute for the Unification of Private Law 4.-8. september i Rom.

I Sammenslutningen af Danmarks Forskningsbibliotekers konference om accessionsproblemer 25.-26. september på Hindsgavl Slot, Middelfart, deltog fra Det kongelige Bibliotek A. Nicolet, T.W. Langer og M. Schubart.

Førstebibliotekar Bjørn Ochsner har i september været på studierejse til Hamborg, Essen, Düsseldorf, Leverkusen, Antwerpen, Paris, München, Salzburg og Dresden for at se billedsamlinger og fotomuseer m.m.

Førstebibliotekar Mogens Weitemeyer har deltaget i ISO (TC/46)-møde i Haag 2.-6. oktober.

I forbindelse med det afsluttende arbejde med bibliografien over franskprogede oversættelser af den danske skønlitteratur samt franskprogede værker og artikler vedrørende den danske litteraturs historie har magister Kristen Spanggaard i tiden 2.-25. oktober opholdt sig i Paris og ved Bibliothèque Nationale fortsat sin materialeindsamling bistået af bibliotekar Else Dahl, Bib. nat.

3.-6. oktober deltog forskningsbibliotekar Per Pio i den 10. internationale kongres, som Section internationale des bibliothèques et musées des arts du spectacles afholdt - i år i Bruxelles. Kongressens emne var: la documentation théâtrale audio-visuelle, en particulier au service de l'enseignement et de l'animation culturelle. Der blev i de 4 dage, kongressen varede, i alt holdt 18 foredrag à 15 minutter, i emne spændende fra tidlig filmproduktion i Katalonien, grundlæggelsen af det østrigske teatermuseum og en beskrivelse af dets virksomhed til - mere centralt i henseende til kongressens emne - de forskellige måder, man kan registrere dramatisk udfoldelse på. Mest opsigt vakte et foredrag fra en af de hollandske deltagere, lederen af det såkaldte "Klang en Beld", der sorterer under Toneelmuseet i Amsterdam og har til opgave at filme udvalgte forestillinger fra subventionerede teatre.

Ill. til "Dudeldei!" "Klingel-klang!" fra Fredrik Pacius, Skämt och allvar. Helsingfors 1880. Tegningen af O. Pletsch. Noderne erhvervet til Musikafdelingen som gave fra fru Brita Hamerik. Se s. 24.

Optagelserne sker i undervisningens tjeneste - og skuespillerne modtager intet honorar for deres arbejde! Foredraget afstedkom mange spørgsmål om ophavsretslige problemer, reaktion fra skuespillerorganisationer o.s.v.

Per Pios deltagelse i kongressen havde også til formål, at der kunne træffes nærmere aftaler om den kongres, sektionens 11., som Kulturministeriet har bevilget biblioteket penge til at afholde her i København i 1974. Emnet for denne kongres bliver: documentation et information: instruments essentiels dans les arts du spectacle. Det er meningen med dette emne at påkalde de kreative kræfters opmærksomhed i højere grad end hidtil, gøre dem opmærksom på den inspiration, de vil kunne hente fra teatermuseer og -biblioteker.

Forskningsbibliotekar Jens Søndergaard deltog i det 5. nordiske søretsseminar 10.-12. oktober i Sandefjord, Norge, arrangeret af Nordisk Institut for Sjørett.

I forbindelse med forarbejderne til udsendelsen af en H.C. Andersen bibliografi omfattende H.C. Andersens værker oversat til engelsk har lektor Sv. Juel Møller i tiden 13. oktober-11. november opholdt sig i London for på stedet at gennemgå dele af den kendte H.C. Andersen samler dr. R. Kleins bibliotek, der rummer adskillige vanskeligt tilgængelige engelske (og tyske) oversættelser. Dr. Klein har personligt bistået ved katalogiseringsarbejdet.

Forskningsbibliotekar A. Frostig har i oktober været på studierejse i Israel.

I Danmarks Biblioteksforenings årsmøde i Nyborg 9.-10. november deltog V. Ahnfelt-Rønne, A. Døllner, Lise Hesselager, N.-H. Jeppesen, B. Jørgensen, J.W. Rasmussen og M. Weitemeyer.

Arne Christensen, Claus Hagedorn og Finn Rasmussen deltog i et kursus for tillidsmænd i Kalundborg i dagene 17.-19. november.

Forvalter H. Tønnesen har i Esbjerg, Odense, Vejle, Viborg og Århus lavet båndoptagelser om den illegale presse.

Orientering og omvisning på biblioteket

Følgende grupper har fået orientering eller undervisning på Det kongelige Bibliotek i perioden 1. september - 30. november 1972:

4.9.	Biblioteksvejledning for 7 nye lånere ved Torsten Schlichtkrull.
5.9.	15 elever med lærer fra Jonstrup Seminarium fik omvisning og introduktion ved Ida Haugsted
6.9.	12 bibliotekarstuderende fra College of Librarianship, Wales, har besøgt biblioteket. Introduktion og omvisning ved Ida Haugsted.
11.9.	Biblioteksvejledning for 30 nye lånere ved Karsten Friis-Jensen.
14.9.	Orientering i katalogværelset for 3 lånere ved Ida Haugsted.
16.9.	20 deltagere fra Guide Ringen fik omvisning og orientering i Grundtvig-udstillingen af Steen Johansen.
18.9.	Biblioteksvejledning for 10 nye lånere ved K. Røså.
25.9.	Biblioteksvejledning for 15 nye lånere ved Susanne Budde.
2. & 6.10.	Fagbibliografisk vejledning for 6 engelskstuderende ved Holger Nørgaard.

2.10. Biblioteksvejledning for 20 nye lånere ved Karsten Friis-Jensen.

3.10. Fagbibliografisk vejledning for 8 filosofistuderende ved Klaus Torvad.

6. & 9.10. Fagbibliografisk vejledning for 6 studerende i statskundskab ved Knud Vohn.

10.10. Orientering i Kort- og billedafdelingen for studerende i folkemindevidenskab ved Bjørn Ochsner.

11.10. 20 elever med 2 lærere fra Grindsted Gymnasium har besøgt biblioteket. Rundvisning ved Ida Haugsted.

12.10. Orientering i katalogværelset for 3 lånere ved Ida Haugsted.

23.10. Biblioteksvejledning for 10 nye lånere ved K. Røså.

27.10. & 2.11. Ialt 40 kunsthistoriestuderende fik orientering om Kort- og billedafdelingen ved Bjørn Ochsner og om Håndskriftafdelingen ved Tue Gad.

27.10. & 2.11. Fagbibliografisk vejledning for 20 musikstuderende ved Inge Henriksen.

30.10. Biblioteksvejledning for 30 nye lånere ved Susanne Budde.

1.11. 24 deltagere i et kursus i lokalhistorisk arbejde, afholdt på Danmarks Biblioteksskole, har som led i kurset besøgt Kort- og billedafdelingen. Orientering blev givet af Bjørn Ochsner og Ib Rønne Kejlbo.

3.11. 15 deltagere i Danmarks Biblioteksskoles forskningsbibliotekarkursus fik introduktion og omvisning ved Ida Haugsted og en orientering om arbejdet i Systematisk katalog ved Helga Vang Lauridsen.

21.11. 8 engelskstuderende har fået biblioteksvejledning ved Karsten Friis-Jensen.

22.11. 10 engelskstuderende har fået biblioteksvejledning ved Ida Haugsted.

Undervisning

10 deltagere i Danmarks Biblioteksskoles 9. efteruddannelseskursus for bibliotekarer fik undervisning i specialbibliografi og håndbogskundskab (humaniora) i tiden 18.-29. september 1972 på Det kongelige Bibliotek. Lærere var Bente Ahlers Møller, Johs. Pedersen, Una Canger, Klaus Torvad, E. Kolding-Nielsen, Jakob H. Grønbæk, Per Pio, Helga Vang Lauridsen, Ole Harbo, Knud Vohn, Jens

Søndergaard, Ib Rønne Kejlbo, Inge Henriksen, Emma Salling, Povl Meisner, Gunnar Feldman og Ida Haugsted.

45 bibliotekarstuderende fra Danmarks Biblioteksskole har fået introduktion til de humanistiske fags specialbibliografi og håndbogskundskab i forbindelse med undervisningen på Sektion II, 1. del. Undervisningen fandt sted 13.-17. november (Hold B) og 27. november-1. december (Hold A). Lærere var Klaus Torvad, Povl Meisner, Gunnar Feldman, E. Kolding-Nielsen, Ole Harbo, Knud Vohn, Helga Vang Lauridsen og Ida Haugsted.

Karsten Lægdsmand har afholdt kursus på Det kongelige Bibliotek i håndbogs- og biblioteksbenyttelse for 30 studerende i europæisk etnologi. Kurset omfattede 2 ugentlige timer i hele efterårssemestret.

Ann Bohr, Universitetsbibliotekets 1. afdeling, har på Det kongelige Bibliotek haft kursus for 10 studerende i slavisk filologi. Kurset omfattede 2 ugentlige timer i efterårssemestret.

I samarbejde med Historisk Institut, Københavns Universitet, er afholdt det årlige introduktionskursus i håndbogs- og biblioteksbenyttelse for historiestuderende 3. oktober - 31. november 1972. Denne undervisning har omfattet indledende gennemgang (6 hold), lærertimer og instruktortimer. Ialt har ca. 300 studerende deltaget i kurset. Undervisningen var tilrettelagt og givet af Historisk Institut bortset fra enkelte timer i den generelle gennemgang.

Der har i september-oktober 1972 været afholdt biblioteksvejledninger for nye lånere; disse har ialt samlet ca. 150 studerende fordelt på 8 mandage.

Specialkursus

I samarbejde med Folkeuniversitetet i København har Det kongelige Bibliotek i perioden 25. oktober til 24. januar 1973 afholdt et specialkursus med titlen "Det kongelige Bibliotek - bag kulisserne". Undervisningsplanen var flg.: Introduktion og omvisning (I. Haugsted); Bibliotekets historie og fremtid (Palle Birkelund); Bogen i middelalderen før bogtrykket (Tue Gad): Den trykte bogs historie, fra inkunabler til det 20. århundrede (P. Raimund Jør-

Helbind udført af Ole Olsen efter tegning af Svend Wiig Hansen. Sort oaseged med hvid skindpålægning (61 x 38,8 cm.). Gave fra Ny Carlsbergfondet, se s. 14.

gensen); Nyere håndskrifter (Tue Gad); Moderne bogbind (Knud Erik Larsen); Konserveringsmetoder i Orientalsk afdeling (Ove K. Nordstrand); Grafik og fotografier (Bjørn Ochsner) og Kort og glober (Ib Rønne Kejlbo). Til kurset var indtegnet 29 deltagere.

Forskningsbibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard har fået 10.000 kr. fra G.E.C.Gads fond, som anerkendelse af videnskabelig indsats.

Forskningsbibliotekar Adam Frostig vil fra 1. oktober 1972 også gøre tjeneste i Nationalbibliografisk afdeling: Frostig vil redigere den tjekkoslovakiske H.C. Andersen bibliografi i samarbejde med en tjekkoslovakisk redaktion, der er under etablering.

Dansk Magisterforening

På et medlemsmøde den 26. oktober 1972 har Dansk Magisterforenings Biblioteksssektion, Område 1: Det kongelige Bibliotek, afholdt valg af tillidsmænd. Valgt blev Jakob Grønbæk, Klaus Torvad og Morten Ruge. Som suppleant valgtes Helga Vang Lauridsen.

Bibliotekarforbundet

Bibliotekar Anne-Grethe Olesen er blevet valgt til ny formand for Bibliotekarforbundet ved generalforsamlingen i efteråret 1972.

Dr. Rafael Edelmann er død

Dr. Rafael Edelmann, lederen af Det kongelige Biblioteks Judaistiske afdeling fra 1933 til 1970, er 70 år gammel afgået ved døden i Jerusalem, hvor han bosatte sig efter at have taget sin afsked fra biblioteket.

Da biblioteket i 1932 erhvervede overrabbiner David Simonsens berømte bibliotek, blev bibliotekets samlinger af judaica og hebraica af et sådant omfang, at man kunne oprette en særlig Judaistisk afdeling, og til at overtage ledelsen og udbygningen af denne samling var ingen bedre kvalificeret end dr. Edelmann.

Han var på dette tidspunkt vendt tilbage til Danmark efter i en halv snes år at have gennemgået en særdeles omfattende uddannelse som rabbiner og filolog i Tyskland, hvor han i 1928 erhvervede doktorgraden ved universitetet i Bonn, og i 1932 blev han knyttet til biblioteket, 1939 fik han fast ansættelse som bibliotekar, blev i 1945 bibliotekar af 1. grad og 1958 førstebibliotekar, men uanset stillingsbetegnelse var han fra første færd og indtil han tog sin afsked i 1970 Judaistisk afdelings leder, bortset fra et par års ufrivilligt ophold i Sverige under krigen (et ophold, som iøvrigt blev benyttet til en højst værdifuld indsats for at skaffe biblioteket litteratur fra de lande, som krigen havde afskåret Danmark fra).

I årenes løb lykkedes det Edelmann i kraft af bl.a. sin internationale position, også som videnskabsmand, at gøre Det kongelige Bibliotek kendt over store dele af verden som et center for judaistiske studier, hvilket ikke alene gav sig udtryk i de mange udstillinger af samlingens sjældenheder i både Europa og Amerika og

i de mange gaver, Judaistisk afdeling modtog, bl.a. fra U.S.A., men også i den stadige strøm af forskere fra udlandet, som i kortere eller længere tid studerede afdelingens rige samlinger. Et højdepunkt i afdelingens historie indtraf i 1949, da det med økonomisk støtte fra fonds o.l. blev muligt at købe den bekendte videnskabsmand og bibliofil Lazarus Goldschmidts samling; at det lykkedes at gennemføre dette køb, skyldtes de målbevidste og langvarige forhandlinger, som dr. Edelmann førte i London, og hvorom han så levende fortalte ved den reception, der blev afholdt ved hans fratræden.

Dr. Edelmann var 1955-70 formand for den europæiske sammenslutning af jødiske biblioteker og havde ved siden heraf en lang række internationale hverv. Fra 1953 var han lektor i jødisk litteratur ved Københavns Universitet, der i 1966 udnævnte ham til æresdoktor. Edelmann havde en omfattende videnskabelig produktion bag sig og glædede sig ved sin afgang fra biblioteket til helt at kunne hellige sig forskningsarbejde, men desværre blev hans otium kun kort og præget af sorgen over, at hans kone Lisbeth Edelmann, der gennem mange år var hans nærmeste medarbejder på biblioteket, afgik ved døden allerede i 1971, få måneder efter at ægteparret var flyttet ind i det nye hjem i Jerusalem.

Til trods for den tilbageholdenhed, som til en vis grad prægede dr. Edelmann, vandt han sig mange venner på biblioteket, og alle værdsatte hans store dygtighed og den meget omfattende viden, som han med aldrig svigtende hjælpsomhed stillede til rådighed for andre.

Det kongelige Bibliotek er ham stor tak skyldig for den fremragende indsats, han gennem mere end en menneskealder ydede i bibliotekets tjeneste.

TILGANG

Christensen, Hans E.	assistent/PA	1/9-72
Hedemand, Kim	assistent/KIP	3/10-72
Jensen, Torben V.	assistent/PA	1/9-72
Johansen, Jørgen	civil værnepligtig/DA	12/9-72
Kiertzner, Aase	kontorassistent/IBK	1/9-72
Kleis, Grete	assistent/PA	1/9-72
Kromann Hansen, Inger M.	bibliotekar/PA	1/9-72
Laursen, Annette	studentermedhjælper/MA	1/9-72
Nilsson, Else	kontorassistent/DA	2/10-72
Petersen, Ole Briand	studentermedhjælper/MA	3/10-72
Rex, Jens Børge	medhjælper/PA	17/11-72
Raaschou-Nielsen, Jytte	assistent/PA	2/10-72
Steenstrup, Carl	forskningsbibliotekar/OA-CINA	16/10-72
Strandmose, Henrik	assistent/DA	2/10-72
Tanderup, Ruth	studentermedhjælper/SK	5/9-72
Willaing Jensen, Susanne	studentermedhjælper/DA	8/11-72
Zoffmann, Grethe	assistent/MA	2/10-72

AFGANG

Andersen, Peter	bibliotekar/DA	31/10-72
Halpern, Henia G.	studentermedhjælper/TA	30/9-72
Krabbe, Terese	studentermedhjælper/DA	7/11-72
Lindhardt, Lars	civil værnepligtig/DA	6/10-72
Mollerup, Ida	studentermedhjælper/MA	30/9-72
Nordensgaard Poulsen, Villy	civil værnepligtig/trykkeriet	10/11-72
Robson, Vincent	studentermedhjælper/Acc.kat.	30/9-72
Rønnov, Lars	studentermedhjælper/MA	31/10-72
Sindbjerg-Hansen, Pia	studentermedhjælper/OA	30/11-72

VIKARIATER

Fabricius, Else Munch	studentermedhjælper/KBA	1/9-30/11-72
Grønvold, Elisabeth	studentermedhjælper/CINA	20/11-1/2-73
Olesen, Kirsten	forskningsbibliotekar/CINA	1/9-31/10-72

ORLOV

Reymann, Åse	overassistent/KA forlænget til	31/1-73

NAVNEÆNDRING

Nørgaard, Rita	hidtil Teghararian

Universitetsbibliotekets 1. afdeling

Med undtagelse af nogle mindre justeringer er nu hele bibliotekets gamle bogsamling (accessionen til og med 1970) opstillet kompres. Derved er der vundet plads til nogle års accession efter nye opstillingsprincipper samt til en samlet opstilling af bibliografier, der længe har været savnet og nu kan iværksættes. Endelig har Dramatisk Bibliotek fået udvidet magasinplads, samtidig med at de hidtil i Zoologisk Museum beroende dele af samlingen er overført til Universitetsbibliotekets kælder; samlingen er derved blevet mere overskuelig og lettere at arbejde i.

Biblioteket har fra og med 1971 genoptaget subskriptionen på Monumenta Germaniæ historica, som blev afbrudt i 1926. Samtidig er anskaffet ca. 50 bind af de i mellemtiden udkomne, som første del af en fuldstændig rekonstruktion.

Besøg

Biblioteket har bl.a. haft besøg af Dott. Sante Rossetto fra Universitetsbiblioteket i Padova.

Møder

Overbibliotekar Torben Nielsen deltog i Danmarks Forskningsbibliotekers konference om accessionsproblemer 25.-26. september på Hindsgavl Slot, Middelfart.

Bibliotekar Lisbeth Grubb deltog i Danmarks Biblioteksforenings årsmøde i Nyborg 9.-10. november.

TILGANG

Bohr, Arendse	studentermedhjælper	15/9-72

AFGANG

Hellner, Märta	assistent	31/10-72

Journalist Kjeld Koplev, nu leder af Fiol-teatret. Tegnet af Gunnar Hossy i 1958. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen, se s. 23.

VIKARIATER

Lauring, Sten	cand.mag.	11/9-31/10-72
Terpgaard-Jensen, Kurt	civil værnepligtig	1/10-24/11-72

ORLOV

Søndergård, Lis	bibliotekar	1/11-72-28/2-74

Universitetsbibliotekets 2. afdeling

Leo-tidsskriftfortegnelse

Medicinalfirmaet Løvens kemiske Fabrik har som et fortjenstfuldt led i sin PR-virksomhed udgivet 3. udg. af den så benyttede Leo-tidsskriftfortegnelse. Dette bind er redigeret af biblioteksfuldmægtig Charles Rasmussen, Universitetsbibliotekets 2. afdeling.

Mens den af Fr. Birket-Smith redigerede 1. udgave fra 1942 indeholdt 3.400 titler fordelt på 62 biblioteker, er man med nærværende udgave kommet op på 5.115 titler, fordelt på 96 biblioteker.

Det samme antal titler forekommer i 2. udgave fra 1955, men da man i 3. udgave kun medtager løbende tidsskrifter, vil det sige, at der siden 1955 er kommet ca. 2000 nye titler til.

For at angive bredden af Leo-tidsskriftfortegnelsen kan det nævnes, at man har sammenholdt dennes titler med de 2300 forskellige tidsskrifter, der er registreret i Index Medicus 1972, og fundet en dansk dækning på 2.100. Af de resterende 200 er 50 japansksprogede, 150 russiske, østeuropæiske og latinamerikanske. Af de i List Bio-Med, 1970, optagne 6.500 tidsskrifter er 5.650 optaget i Leo-fortegnelsen. Se s. 43

Biological Abstracts Previews

Biological Abstracts Previews får stadig overvældende mange nye kunder, 89 profiler er formuleret siden den sidste annonce i juni. Udgifterne til kørsel af disse, samt alle "gamle" profiler, nu i-alt 175, vil blive dækket af bevillingen fra Statens Naturvidenskabelige forskningsråd finansåret ud, altså til 1. april 1973, derefter må betaling kræves.

Når pengene har kunnet strække så langt, skyldes det bl. a., at man på Dokumentationscentralen i Stockholm har besluttet fortsat at give hver ny profil en gratis prøveperiode på 3 mdr. (=9 kørsler); det giver en besparelse for os på ca. 100 svenske kr. pr. profil.

Ulla Retlev har iøvrigt planlagt en studietur til Stockholm i slutningen af februar for at lære et nyt, udvidet søgesystem for

BAP-båndene at kende. Indførelsen af dette system i løbet af foråret (forhåbentlig) vil betyde større mulighed for at tilpasse formuleringerne efter den enkelte forskers ønsker og interesser, idet en af dets fordele skulle være en langt mere "elastisk" søgelogik.

Besøg

Biblioteket har i den forløbne periode haft besøg af læge Gunvor Svartz-Malmberg, Biomedicinska Dokumentationscentralen, Stockholm, hr. Gwilym Huws som leder af en gruppe på 11 studerende fra College of Librarianship, Wales, Ambrose Dalton og Mawe Doyle, University College, Galway, Ireland, V. Baltins, Loyola University Library, Chicago, Illinois, USA.

Rejser • kurser • personalia

Kongresser

I Sammenslutningen af Danmarks Forskningsbibliotekarers konference på Hindsgavl Slot, Middelfart, 25.-26. september deltog overbibliotekar B. Løppenthin, fuldmægtig Charles Rasmussen og fuldmægtig Inger Zink-Nielsen.

Førstebibliotekar Holger Friis deltog i det 4. europæiske MEDLARS-Workshop ved WHO i Genève 25.-27. september.

Kursus

Professor, dr.med. Bjørn Ibsen, overbibliotekar B. Løppenthin og forskningsbibliotekar Sigrid Brigsted afholdt i tiden 23. oktober - 15. november kursus i medicinsk litteratursøgning, hvori deltog 21 læger, 13 medicinske studerende, 1 farmaceut og 1 statistiker.

TILGANG

Detlefsen, Ina	studentermedhjælper	25/10-72
Duekilde, Vagn	forskningsbibliotekar (vikar)	1/12-72
Erichsen, Thor	studentermedhjælper	4/9-72
Ganderup, Else	kantinedame	18/9-72
Hansen, Gustav	studentermedhjælper	11/10-72
Hansen, Lene	studentermedhjælper	31/10-72
Hechmann, Per	studentermedhjælper	25/10-72
Kvist, Ulla Heltberg	praktikant	1/9-72
Raaschou, Steen	studentermedhjælper	2/10-72
Simonsen, Preben	assistent (vikar)	1/11-72

AFGANG

Baumgarten, Erik	studentermedhjælper	18/9-72
Jørgensen, Marianne	studentermedhjælper	29/9-72
Lindow, Susanne	studentermedhjælper	31/8-72
Madsen, Flemming	studentermedhjælper	31/7-72

VIKARIATER

Breinholm, Erling	studentermedhjælper	22/9-30/11-72
Bunkeflod, Richard	studentermedhjælper	7/9-10/10-72
Gürtler, Heinrich	studentermedhjælper	2/10-1/11-72
Sørensen, Claus	civil værnepligtig	18/9-24/11-72

NAVNEÆNDRINGER

Støvring, Birgit Nellemann	praktikant, hidtil Nellemann	1/9-72
Wessing, Lone Foght	praktikant, hidtil Nielsen	14/10-72

FORFREMMELSER, ORLOV M.M.

Junghans, Jens	forskningsbibliotekar orlov forlænget med 4 mdr. fra	1/12-72
Krasilnikoff, Irmelin	bibliotekar, hidtil biblioteksassistentelev	1/10-72
Nielsen, Birte	bibliotekar u.f.nr. i 2 år fra	1/9-72
Scharling, Kirsten	bibliotekar u.f.nr. i 3 mdr. fra	1/10-72

I. D. É.

Besøg

I.D.E. har haft besøg af Bibliotekarie Gunnel Hedberg, Juridiska Föreningen i Göteborg.

Dr. Klaus A. Pretzell, Institute of Asian Affairs, Hamburg.

Nyt telefonnummer

IDEs telefoner er ændret fra Palæ til 15 65 21 og 15 92 89.

Ansat

Koch, Vibeke	assistent	1/11-72
Laidlaw, Lillemor	studentermedhjælper	1/11-72

To drenge fra Thorsminde. Foto af Morten Bo. Erhvervet til Kort- og billedafdelingen. Se s. 23.

Publikationer

Bidrag til H.C. Andersens Bibliografi, V. Værker af H.C. Andersen oversat til ungarsk. Ved Josef Rath. Det kongelige Bibliotek, Nationalbibliografisk afdelings publikationer. København 1972. 121 s. ISBN 87 7o23 o45 5. Kr. 20,OO.

Dania Polyglotta. Literature on Denmark in languages other than Danish & Books of Danish interest published abroad. An annual bibliography compiled by the Danish Department of the Royal Library. Ed. by Jan William Rasmussen & Sven C. Jacobsen. New series 3, 1971 (Cph. 1972). 120 p. ISBN 87 7023 044 7. Kr. 48,30. - Sælges gennem Bibliotekscentralen, København. Ekspederes ved udveksling gennem IDE (Institut danois des Echanges).

Den store mønsterkatalog. Supplement 1941-1955. Red. af A. Tiedje (Redaktionsudvalg O. Abitz, J. Mårbjerg og Torben Nielsen). 1972. 450 s. Kr. 175.

Det indre Univers. Red. af N. Koch, P. Meisner, F. Møller-Kristensen. Udg. af Det kongelige Bibliotek og Rhodos. 211 s. ill. ISBN 87 7496 347 3. Kr. 34,50. Indeholder følgende artikler: Nynne Koch, Den dresserede bevidsthed - Niels Alkjær, Øjeblikke - Niels Alkjær, Til Harald Høffding fra Anker Larsen - Ebbe Kløvedal Reich, Grundtvig, en dansk mystiker - Per Nørgård, Bevidsthedsudvidelse, ved fuld bevidsthed - Niels Alkjær, William Blake, kopist, håndværker, kunstner - Povl Meisner, Oplevelse og tydning religionshistorisk belyst - Frede Møller-Kristensen, Mandala ritualer i buddhismen - Johannes Fabricius, Alkymisterne og den psykedeliske revolution - Kresten Bjerg, Den nødvendige bevidsthedsændring - Hans Weltzer, Omkring et brev - Frede Møller-Kristensen, Hymner til Soma.

Europas Fugle. Femte reviderede udgave. 1972. Roger Tory Peterson, Guy R. Mountfort og P.A.D. Hollom. På dansk ved Bernt Løppenthin, Holger Poulsen og Finn Salomonsen.

Forskningsbibliotekerne har behov for en centralt dirigerende myndighed. Interview med rigsbibliotekar Palle Birkelund og fagleder Chr. Hermann Jensen. - Magisterbladet, 20. sep. 1972, nr. 18.

Forslag om bibliotekernes indbyrdes lån. Redegørelse fra rigsbibliotekaren og biblioteksdirektøren. Bogens Verden, årg. 54, nr. 9, 1972, s. 62o-25.

Guide, The Royal Library. Published by the Public Relations Department, July 1972. (Folder).

Index Medicus Danicus, vol. 7, no. 4 (July-December 1971), October 1972. Edited by Holger Friis.

Information for Forskningsbiblioteker. 4. årg. nr. 5, oktober, 20 s. og nr. 6, november, 6 s. 1972. Udg. af Forskningsbibliotekernes Fællesråd. (Kun for medlemmer).

Elisabeth Jeppesen & Lise Hesselager, Dansk Tidsskrift/Periodicafortegnelse. Nyt navn og nyt supplement. Bogens Verden, årg. 54, nr. 8, 1972, s. 596-97.

Torben W. Langer, SOS - Skal naturen dø? 52 s., ill. Lademann, København 1972.

Torben W. Langer, Asiens dyr. 166 s., ill. Lademann, København 1972.

Torben W. Langer, Europas dyr. 162 s., ill. Lademann, København 1972.

Torben W. Langer, Afrikas dyr. 148 s., ill. Lademann, København 1972.

Leo-tidsskriftfortegnelse. 3. udg. Red. Charles Rasmussen. København 1972. 342 s. Gratis. Rekv. gennem Løvens kemiske Fabrik, Industriparken 55.

Annemarie Nielsen, Om en specialsamling på KB. [Kortsamlingen]. BIFF'en 2. årg. no. 5, 1972, s. 4-6.

Nyerhvervede udenlandske periodica og serier. 12. årg. no. 3 1/7-30/9 1972. 7 s. Gratis.

Vejledning, Det kongelige Bibliotek. 2. udg. Udg. af Kontakt- og oplysningsafdelingen okt. 1972. (Folder).

Kobberstik
"Hemispærium Coeli Australe." Kobberstik fra 1730 af Joh. Baptiste Homann. Reproduktion udsendt af Bo Bedre. Tryk Permild & Rosengreen. 1972. Sælges fra garderoben for 15 kr. Se bagsiden.

Bagsiden:
"Hemispærium Coeli Australe". Kobberstik fra 1730 af Joh. Baptiste Homann. Reproduktion udsendt af Bo Bedre. Tryk Permild & Rosengreen. 1972. Se s. 43.

Rigsbibliotekarembedet, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11

Rigsbibliotekar Palle Birkelund
Kontorchef Pierre Bigandt
Førstebibliotekar Jacob Thomsen

Det kongelige Bibliotek, Christians Brygge 8, 1219 København K. (01) 15 01 11

Dansk nationalbibliotek, universitets- og hovedfagbibliotek for humaniora og samfundsvidenskaber.

Danske afdeling	førstebibl. N.-H. Jeppesen
Håndskriftafdelingen	førstebibl. Kåre Olsen
Instituttjenesten	førstebibl. Jacob Thomsen
Judaistisk afdeling	fg.førstebibl. T. Berenstein
Katalogiseringsafdelingen	førstebibl. Inger Warmind
Kontakt- og oplysningsafdelingen	forskningsbibl. Ida Haugsted
Kort- og billedafdelingen	førstebibl. Bjørn Ochsner
Musikafdelingen	førstebibl. E.-B. Fanger
Nationalbibliografisk afdeling	forskningsbibl. Mogens Haugsted
Systematisk katalog for Udenlandske afdelings Nyere samling	førstebibl. Mogens Weitemeyer
Orientalsk afdeling	førstebibl. F. Møller-Kristensen
Publikumsafdelingen	førstebibl. Henning Einersen
Tidsskriftafdelingen	førstebibl. Torben W. Langer
Udenlandske afdeling	førstebibl. André Nicolet

Universitetsbibliotekets 1. afdeling, Fiolstræde 1, 1171 København K.
(01) Mi 875

Humanistisk bibliotek og avissamling

Overbibliotekar Torben Nielsen
Førstebibliotekar Torben Palsbo

Universitetsbibliotekets 2. afdeling, Nørre Allé 49, 2200 København N.
(01) 39 65 23

Hovedfagbibliotek for medicin og naturvidenskab.

Overbibliotekar Bernt Løppenthin
Førstebibliotekar Holger Friis
Førstebibliotekar S.Aksel Uhrenholt

I.D.É. (Institut danois des Échanges), Bredgade 60, 1260 København K.
(01) Pa 6521

Danmarks institut for international udveksling af videnskabelige publikationer.

Førstebibliotekar Rita Ejlersen

HEMISPHÆRIUM COELI AUSTRALE
in quo Fixarum loca secundum Eclipticæ ductum ad añum 1750. completum exhibentur à
opera IOH. BAPTISTÆ HOMANNI
IOH. GABRIELE DOPPELMAIERO Math. P.P. Acad. Imp. Leop. Carolinæ Naturæ Curios. nec non Reg. Scient. Acad. Boruss. Socio
Sac. Cæs. Maj. Geograp. Norembergæ. Cum Privilegio Sac. Cæs. Majestatis.
19
Scorpius
Sagittarius
Corona Australis
Capricornus
Libra
Lupus
Ara
Indus
Pavo
Grus
Piscis
Aquarius
Centaurus
Crux
Musca
Apus
Camaeleon
Toucan
Phoenix
Virgo
Corvus
Hydrus
Crater
Hydra
Tropicus
Dorado
Capricorni
Eridanus
Argo Navis
Columba
Sextans Uraniae
Leo
Canis Major
Lepus
Cetus
Æquator
Monoceros
Canis Minor
Cancer
Orion
Taurus
Gemini
Aries